

На размеђи две године

ЧЕКАЈУЋИ БОЉИТАК

Актуелна догађања указују да није у целости испуњена правда, нити је у потпуности остварена правичност у поступку остваривања права на ванредно усклађивање војних пензија за 11,06 одсто

Децембар минуле године обележило је одлучивање сваког војног пензионера (корисника војне пензије) како поступити после Закључка Владе Републике Србије о исплати закинутог дела пензије од 2008. године. Одједном се испред шалтера РФ ПИО нашло више десетина хиљада људи који су годинама покушавали да остваре своја легална и легитимна права да би се распитали шта добијају евентуалним вансудским поравнањем са том институцијом, а шта губе. Неопходне информације за опредељивање и одлучивање имали су и од Удружења војних пензионера, које је на веб сајту, у неколико наврата, поделило своја сазнања са својим члановима и корисницима војне пензије. И поред припрема и посебно назначених шалтера да по потребе, чини се да је РФ ПИО био затечен масовношћу обраћања војних пензионера. Тако се, забележили смо, у Филијали РФ ПИО Нови Београд чекало и до три сата у реду.

Телефони у Удружењу војних пензионера Србије у Дому ВС дуго су били усигурени. И поред тога што су заинтересовани све информације у вези са наплатом дуга могли да пронађу на сајту Удружења, многи су хтели да чују глас „живо“ да поставе нека додатна, специфична питања. Многи од временских пензионера не барају рачунаром, па им је једино и остало да на класичан начин се обавесте о „животно питању“. Похрлили су корисници војне пензије и чланови њихових породица и у Удружење. У непосредном дијалогу сазнавали су све што их је занимало. А колико је понекад у свест погрешно уврежена информација оптерећујуће деловала, може се закључити из више примера када су функционери УВПС, веома често и сам председник, стрпљиво, смерно и поступно објашњавали шта садржи Закључак Владе Републике Србије, шта се добија, а шта губи вансудским поравнањем и коначно шта ће све остварити корисници војне пензије ако своја права остваре посредством надлежног суда. Наиме, када би представници УВПС упитали неке од оних којима су објашњавали шта су схватили, били су изненађени погрешним одговорима. Многи од њих су чак изразом лица одавали утисак да у првом цугу баш нису „сажвакали“ информацију.

Знајући колико ће тешко бити многим да се одреде којим ће путем кренути у коначно остварење утврђеног права, у Удружењу су настојали да ни у ком случају не утичу на одлуку корисника војне пензије. Отишло се и корак даље, па су стручни сарадници сачинили табелу на основу броја бодова за неколико карактеристичних чинова, како би се на најплатичнији начин дочарало војним пензионерима колико пара ће добити вансудским поравнањем, а колико ако наставе да дуг потражују судским путем.

Врхунац атмосфере и интересовања забележен је на многобројним скуповима градских и општинских организација, на којима је учествовао досад незабележен број војних пензионера. Иако довољно велике, често су сале у којима су се одржавали скупови биле претесне да приме све оне који су хтели да чују непо-

средну реч челних људи Удружења војних пензионера Србије. У многим срединама гостовали су и стручни људи из РФ ПИО који су одговарали на питања корисника војне пензије.

Када се ближио крај року у којем су војни пензионери могли да се изјасне да ли желе да вансудским поравнањем наплате закинути део пензије, гужве на шалтерима РФ ПИО биле су све веће, па је на многобројне захтеве чланова, Удружење упутило предлог РФ ПИО да се рок продужи за 15 дана, што је и учињено. У међувремену је РФ ПИО признавао првостепене пресуде судова, као период који се изузима од поравнања, тако да су се они корисници војне пензије који су имали прву пресуду у рукама, могли да се поравнају за пресудом необуђавени део. Како су судови доносили пресуде, тако је све већи број војних пензионера захтевао поравнање на необуђавени део. А онда се приближио крај другог року. Удружење је, сагледавајући ситуацију, повукло још један потез: упућен је захтев надлежним државним органима да се поравнање више не ограничава роком, односно да траје док и последњи војни пензионер (корисник војне пензије, односно наследник права) једним од начина или комбиновано не буде наплатио дуг. У часу када је овај број „Војног ветерана“ одлазио у штампу, Удружење није примило званичан одговор надлежних државних органа, али су према нашим сазнањима војни пензионери и после истеклог рока могли да се поравнају.

Горак укус одаје ситуација у којој је више хиљада војних пензионера, да би се поравнали, повукло тужбе за надокнаду дуга. Тим потезом они су сами себи ускратили право на надокнаду судских трошкова, који баш нису занемарљиви. Многи од њих, због бремена година које носе на плећима, услед крхког здравља и насушних потреба, свесно су се одлучили на одрицање од дела надокнаде, како би себе поштедели даљих исцрпљивања на судовима и раније се домогли припадајућег дела новца.

На другој страни најбоље су прошли они који су део дуга наплатили судским путем. Ем су повратили новац уложен на судске тешке, надокнаде адвоката и судским вештацима, ем су поравнањем остварили право на закинути део пензија за 2008. и 2009. годину, за период који судови, због наводне застарелости, нису признали. Када је већ о те две године реч, правници указују да је РФ ПИО већ признао свој дуг тиме што је војним пензионерима омогућено поравнање, па следствено једнаким правима за све оне који се нађу у истом правном положају, може да се очекује да ће то право остварити и они који правду „утерују“ судским путем. Разуме се, у случајевима где су пресуде

правноснажне то право треба остварити новим тужбама.

Актуелним догађањима, међутим, није у целости испуњена правда, нити је остварена правичност у поступку остваривања права на ванредно усклађивање пензија за 11,06 одсто. То право су у потпуности остварили остали пензионери у Републици Србији, па је ред да га доживе и војни пензионери. Остаје још 4,21 одсто под спором. Реч је о томе да је министар одбране (Драган Шутановац) 31. августа 2007. године донео Одлуку (бр.3614-6) да вредност бода за обрачунавање плата од 1. септембра 2007. године буде 9,40 динара. Дакле, крај те године су и војни пензионери, према тада важећем закону, требали да дочекају са вредношћу бода од 9,40 динара (до тог датума вредност бода је била 9,02 динара). Вредност бода за пензије увећана је тек од 1. марта 2008. године. Неки судови тумаче да су тих 4,21 одсто заправо део од укупног процента за усклађивање од 11,06 одсто. Сада се очекује да се о два начина тумачења усклађивања војних пензија огласи Уставни суд Србије. Ниме РФ ПИО признао је дуг по вредности бода од 9,02 динара, односно 6,85 одсто од укупног дуга који је већ припао цивилним пензионерима (11,06 одсто). Тај суд је у својој ранијој одлуци навео да су војне пензије требало да буду увећане за 11,06 одсто, како је то учињено и за остале пензионере.

То су чињенице. Сасвим довољно да се дође до праве истине и праведне пресуде. После осам година упорног доказивања, време је да се ствари поставе на своје место и да највиша судска инстанца у земљи, по многобројним уставним жалбама, заузме став и преточи га у конкретну одлуку. На питање председника Удружења војних пензионера Србије Љубомира Драгањаца упућено министру за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александру Вулину како ће се то министарство понети ако Уставни суд Србије донесе одлуку да војним пензионерима припада још 4,21 одсто, одговор је био да ће министарство испоштовати такву одлуку.

Ускоро (током јануара), како је и обећано, може се очекивати да ће на текуће рачуне војних пензионера бити дозначена средства на основу уговора о поравнању са Републичким фондом ПИО. Биће то дуго прижељкивани тренутак које породице војних пензионера очекују с нескривеним нестрпљењем, јер у овим економски тешким временима многим ће то бити нека врста дуго очекиваног спаса. Биће то довољно да се „покрију“ нагомилане дубиозе, али ће те уплате пробудити наде у бољитак који се најављује.

Звонимир ПЕШИЋ

Главни одбор УВПС о здравственој заштити војних осигураника

ПРОВЕЈАВА БЛАГИ ОПТИМИЗАМ

Констатовано је да је у неким областима незнатно унапређена здравствена заштита, али да у многим сегментима проблеми нису превазиђени. Војно здравство, како је речено, сучељава се са проблемима организационе и финансијске природе, а у последње време и хроничним недостатком кадра. И поред бројних недаћа које су захватиле војно здравство, стручност кадрова није доведена у питање, тако да професионални припадници Министарства одбране, Војске Србије, војни пензионери и чланови њихових породица и даље могу да рачунају на услуге по уобичајеним стандардима.

Стање и проблеми у остваривању здравствене заштите била је централна тачка дневног реда 10. седнице Главног одбора Скупштине УВПС, којој је председавао председник Љубомир Драгањац. На основу извештаја из градских и општинских организација, члан Извршног одбора ГО мр сц. др Часлав Антић поднео је детаљан извештај, у којем су назначени готово сви проблеми с којима се сучељавају војни пензионери и чланови породица, када је реч о здравственој заштити и лечењу. На седници одржаној 24. децембра у Дому ВС у Београду разматран је и усвојен Годишњи план рада и План финансирања УВПС за 2016. годину, а поднета је и информација о реализацији одлуке о колективном осигурању преко компаније „Дунав осигурање“.

Седници Главног одбора присуствовали су и учествовали у раду проф. др пуковник Зоран Шегрт, заступник начелника ВМА; пук. др Угљеша Јовичић, заступник начелника Управе за војно здравство МО; директор Фонда за СОВО мр Драгиша Дабетић, начелник ЦВМУ Београд пуковник др Душко Ристивојевић; начелник ВМЦ Нови Сад Братољуб Бркљача; мајор др Мирољуб Весковић, из ГШ ВС; потпуковник Станоје Станојевић, из Команде за обуку ГШ ВС и капетан фрегате Драган Радошевић, из Фонда за СОВО.

Седници су присуствовали и председници општинских и градских организација које из свог састава немају члана Главног одбора Скупштине УВПС.

Уводно излагање поднео је члан Извршног одбора ГО УВПС мр сц. др Часлав Антић. Који је већ у првој реченици констатовао да се стиче утисак да је у здравственом обезбеђењу учињено мало помака на боље.

У прошлој, а посебно у овој години кулминацију проблема чини изразито велики број упражњених радних места од санитарских одељења до клиника ВМА. Недостају лекари, стоматолози, фармацеути, лаборанти, итд. У Војној болници Ниш више година недостаје 30 медицинских техничара, а већ се најављује да ће тај број са пензионисањем лекара достићи цифру од 50 медицинских радника. И поред свих настојања да се промени одлука о забрани пријема на рад здравственог кадра, она је и даље на снази, али то није случај у грађанству. Не треба посебно коментарисати последице оваквог стања, а сигурно

На седници је покренуто више важних питања из области здравственог збрињавања

је да оно позитивно не утиче на квалитет лечења. Годинама се осећа недостатак фармацеута што се негативно одражава на набавку, дистрибуцију и издавање лекова. Истурена амбуланта Бежанијска Коса од реактивирања је без фармацеутског радника, а стиче се утисак да нико ништа с тим у вези не предузима, рекао је Антић и наставио:

Несташица лекова и санитарског материјала

- Важан проблем је устаљена пракса да се паре од доприноса за здравствену заштиту ненаменски троше тј. усмеравају се на исплату боловања ПВЛ до 30 дана, што је у супротности са постојећим прописима. Ове године са конта за набавку лекова за исплату боловања пребачено је 600 милиона. Да ситуација буде још драстичнија, РФЗО не измирује своје обавезе, па се од пара војних осигураника лече и цивили. Последице овакве политике посебно осећамо у овој години несташицом лекова, отклањањем операција и неких дијагностичких претрага због несташице материјала, итд. Сматрамо да су та два питања основни узроци што санитарска служба тапка у месту, иако располаже врхунским стручњацима у свим областима здравствене за-

штите. Тиме им се, на неки начин, везују руке да у пуном обиму испоље креативност.

У војном здравству постоје мањкавости и пропусти, то је чињеница, али не влада хаос, како то неки желе да представе.

На нивоу здравствене заштите, пре свега где те услуге пружају домови здравља, основни проблем јесте непоштовање уговора између Фонда СОВО и РФЗО (наплата партиципације старијима од 65 година, у См. Паланци Меленији Ивановић на очном кабинету редовно наплаћују 100 динара, иако на плећима носи 80 година). Лекари из Лознице, Богатића и Коцељеве не издају упуте за ВМА, па КВП морају у Шабац по упут. Изгубе цео дан, плате превоз и сутрадан закупају за Београд. Сличан проблем је и у Ћуприји. У Белој Цркви ретко дају упуте за ВМА, па КВП чекају долазак специјалисте из Вршца. За упут се чека и до шест месеци. Здравствени центар Алексинац за упут војним пензионерима наплаћује 300 уместо 100 динара.

У местима где те услуге пружају санитарска одељења ГШ, особље се максимално ангажује да после подмирења обавеза у јединици збрину и КВП. У неким местима, услед непопуњености лекарима или стоматологом, јављају се тешкоће и

Скупу су присуствовале највише старешине војног санитета Србије

дуго се чека на прегледе (Панчево, Лесковац, Крушевац, Зрењанин, итд).

Сарадња са Војском Србије и Генералштабом ВС веома је добра. За истицање су Врање, Крушевац и Сомбор. У сви градовима где се здравствена заштита остварује преко санитетских одељења, предлаже се да се здравствено осбље ослободи дежурства у јединици.

Рад војномедицинских центара се оцењује позитивно, како у погледу заказивања прегледа, тако и у погледу односа особља према пацијентима. Корисници војне пензије нису у потпуности задовољни односом здравствених радника у ВМЦ Карабурма, истичући да би однос појединаца за нијансу могао да буде бољи. Примедба се односи и на организацију систематских прегледа.

Што се истурене амбуланте „Церак“ тиче, која више месеци ради без лаборанта, па се пацијенти упућују на Карабурму, то није до руководства ЦВМУ, већ је минус оних који воде кадровску политику. У Крагујевцу лабораториске услуге остварују се у приватним лабораторијама, на име чега је у 2015. години исплаћено око 700.000 динара. Нејасно је зашто не ради лабораторија у Прокупљу.

За ВМЦ Нови Сад примедба се односи на то да услед рада са цивилима КВП тешко долазе до неких специјалиста, прегледи се заказују до два месеца, а понекад је и немогуће доћи до специјалисте. Пацијенти су незадовољни чињеницом што тај ВМЦ није снабдевен скенером ни магнетном резонанцом. Захтевају да се прегледи на овим апаратима омогуће код приватника, јер велики број приватних ординација располаже тим апаратима.

Предност имају они са дебелим џепом

Војноздравствена служба у Нишу је примерно организована у свим сегментима. Проблеми задаје велики број управљених радних места, недостатак лекова, смештај деце војних осигураника са посебним по-

требама, затим смештај старих, усамљених и изнемоглих, итд. Из околних градова који се ослањају на Војну болницу Ниш нема посебних примедби, осим из Лесковца одакле се наводи да је немогуће телефонском заказати преглед, а када корисник здравствених услуга дође у Ниш са упутницом и хоће да закаже преглед код одређеног специјалисте, добије одговор да се јави се телефоном. Фонд СОВО смештен је у Шивари а захтева се да то буде у Војној болници Ниш.

Што се ВМА тиче, утисак је да се та установа све више оријентише према цивилном сектору, што није спорно због финансијског ефекта који остварује, али није добро да се војни осигураници у својој установи осећају као лица другог реда.

Незадовољство радом ВМА изражава већина градских одбора (не мисли се на стручни рад) већ на организацију, заказивање прегледа, однос особља. На многим кабинетима, како се наводи, влада протекционаштво, приоритет се даје лицима које упућује РФЗО и онима са дебелим џепом, па се неретко отказују операције и други третмани.

Жалбе се односе и на погоршање болести у току чекања на дијагностицирање које траје и до шест месеци. За то је пример пацијент Милка Шолаја, којој је речено да преглед на магнетној резонанци може да обави тек за годину дана, мада има упут са ознаком хитно. Захтева се да се према тешким болесницима особље ВМА односи коректније и да им се пружи сва потребна здравствена заштита. Пример: Светислава Тирнанића, оболелог од дијабетеса, са поломљеним куком враћају из ВМА у Пожаревац, уз одређену терапију, а цени се да му није пружена одговарајућа помоћ.

Војна лица у односу на нека лица из грађанства, по природи занимања, високим степеном војног образовања и стеченом навиком да се дисциплиновано понашају, имају посебан осећај за рад, ред и животне навике, па није примерено да у истој болесничкој соби или апартману леже са особама које немају ни елементарне кул-

турно-хигијенске навике, ниског образованог профила итд. Не треба занемарити ни разлику у годинама.

Годину 2014, а и 2015. карактерише изузетно слаба организација набавке лекова, што има за последицу да се око 75 одсто рецепата оверава, а лекови набављају по приватним апотекама. Не треба посебно објашњавати колико се губи на томе. Први тендер, односно транша лекова за 2015 испоручена је тек 17. новембра, а због неких неразумљивих потеза дистрибуција је извршена тек половином децембра. Међутим, и у овој испоруци асортиман није на потребном нивоу, па ће се проблем лекова и даље решавати овером рецепата. Према неким сазнањима та количина лекова била је намењена за апотеке у јединицама ВС и војномедицинским центрима. Међутим, део лекова усмерен је ка ВМА, за лечење лежећих болесника. На ВМА око 80 одсто лежећих болесника су цивили.

Проблеми са рефундацијом трошкова

За градове који примарну здравствену заштиту остварују у домовима здравља проблем је у томе што уговором са РФЗО није регулисана стоматолошка заштита, па се све услуге (сем вађења зуба) наплаћују. С тим у вези јавља се проблем наплате извршених интервенција, јер комисија Фонда у првом степену одбија рефундацију трошкова без војног упута. Ти трошкови су од десет, дванаест до педесет хиљада динара. У војноздравственим установама, због неисправности опреме и недостатка стоматолошког материјала, већина услуга обавља се у приватним амбулантама (Крагујевац), а у Врању је зубарска столица више година неисправна, док у Зрењанину пре вађења зуба пацијенти морају да купе анестетично средство.

Фонд за СОВО је у обавези да исплаћује: погребне трошкове, посмртну помоћ, тршкове лечења и путне трошкове. Прва три задатка се одвијају без застоја и без посебних тешкоћа. Међутим, проблем настаје код исплате путних трошкова. Већина градских организација наводи да се на исплату чека два и по, па и више месеци. У разговору са потпуковником Костићем који је носиоца тог задатка тврди се да се налози који дођу у Фонд исплате у року од 15 до 20 дана, и да је проблем вероватно у јединицама које врше обраду захтева, што је делимично тачно јер има градова који су директно везани за Фонд, па исплата касни.

Иначе, шема ослањања је веома неповољна, а нико да се тиме позабави, иако је на то указивано још 2013. године. Пример су градови у поморављу (Параћин, Ђуприја, Јагодина, Деспотовац, Рековац и Свилајнац). Корисник здравствених услуга из Ђуприје када преда путни налог команди за гарнизоне послове, одатле тај папир одлази на Пасуљансике ливаде, па у гарнизон Крушевац, преко комаде КоВ у Нишу упућује се за Београд. Из Београда у Пожаревац, где се обрађује и доставља Фонду СОВО на исплату. Тај пут се може скратити, ако се наведени градови вежу за прву групу Фонда СОВО у Крагујевцу.

Други пример – корисници војне пензије из Новог Пазара захтеве предају у Рашкој, мада у Н. Пазару постоји војна јединица. Сличних, примера има још.

Уговором са РФЗО нису решени проблеми лабораторијских услуга, службе хитне помоћи, лечење у кући, превоз болесника у граду и ван града, питање специјалистичких услуга. КВП из Крагујевца је враћен са ВМА да му се замени катетер у ЦЗУ. Услуга је коштала 40.000 динара, а комисија Фонда одбила је да изврши рефундацију јер тај задатак није решен уговором.

Захтева се реактивирање незаконито укинутог прописа за накнаду трошкова исхране у случају одласка на преглед ван места боравка, а и одредби за побољшање материјалног положаја КВП, то јест издвајање 0,5 одсто средстава намењених здравству за опоравак.

Потребно је да се индикације за бањско-климатско лечење изједначе са индикацијама у Правилнику РФЗО.

И војним осигураницима који болују од дијабетеса треба омогући боравак у хотелу „Меркур“ у Врњачкој Бањи, по истим принципима како се то решава у грађанству.

Поставља се и питање рефундације трошкова у градском превозу при доласку на специјалистичке прегледе у Београд, Ниш и Н. Сад.

Навршава се пет година важења књижице у којима више нема места за оверу. Код једног броја осигураника бар кодови не могу да се читавају у цивилним здравственим установама.

Све мање пара издваја се за здравство

Корисници војних пензија у Белој Цркви на издавање здравствених књижица чекају два до четири месеца. Документа шаљу у војну пошту у Зрењанину. Одатле се упућују у Фонд СОВО који формира књижицу и враћа Зрењанину, а одатле пошиљка путује према Белој Цркви. Тако на пример Јелица Белоица чека нову здравствену књижицу већ три месеца.

Пуковник Угљеша Јовичић, заменик начелника Управе за здравство МО захвалио је др Чаславу Антићу на анализи у којој се налази и велики број примедби на рад војног здравства. Посебно је захвалио на разумевању ситуације у којој се налази тај подсистем у систему одбране. Навео је да су проблеми претежно организационе, кадровске и финансијске природе, нагласивши да део стручњака одлази из војног здравства због бољих услова који им се нуде. Војно здравство је 2014. године располагало са 6,5 милијарди динара, а 2015. 4,1 милијардом динара. Када је о материјалним (не)приликама реч, оне се посебно рефлектују на све отежанију набавку опреме, без које нема савременог лечења.

Без пружања услуга цивилима, тешко да би ВМА могла да одржава ниво здравствене заштите. Али кадровска ситуација у тој установи све је неповољнија. У току 2015. године из ВМА је отишло пет-шест кардиолога, а да на њихова места нису примљени лекари те специјалности.

У сваком тренутку око 40-50 здравствених радника се налази у мировним мисијама, што смањује капацитете ангажованих људи у земљи.

Професор др пуковник Зоран Шегрт, вршилац дужности начелника ВМА, на почетку излагања рекао је да само заједничким снагама можемо да изађемо на прави пут. На примедбу да је на Клиници за кардиологију током године лечено много више цивилних него војних осигураника, на-

Председник Удружења Љубомир Драгањац уручио је пуковнику др Душку Ристивојевићу Повељу УВПС

вео је податак да је од 2025 хоспиализованих болесника њих 1237 било из редова војних осигураника, а 743 били су цивили.

Војномедицинској академији вратити текући рачун

ВМА настоји да прати светске новине у лечењу пацијената, па је професор Шегрт навео неколико области у којима је постигнут значајан напредак. Само у току 2015. године урађено је 45 клиничких студија. Као значајно достигнуће навео је и податак да је ВМА прва здравствена институција у земљи која је обезбедила да се цитостатици припремају на једном месту, тако да су елиминисани отпади. Изнео је и прецизније податке о недостајућем броју лекара, медицинских сестара и другог особља. Према уговору са РФЗО 40 одсто капацитета ВМА намењено је цивилним осигураницима.

Од 2012. године ВМА више не располаже посебним текућим рачуном, тако да сви приходи одлазе у буџет, из кога та установа добија део уплаћених средстава. Међутим, та средства нису довољна за „покривање“ свих трошкова.

О проблемима с којима се свакодневно рвају запослени у Центру војномедицинских установа Београд (ЦВМУ) говорио је начелник те институције пуковник др Душко Ристивојевић. ЦВМУ чини пет целина на пет локација у нашем главном граду. Од укупног броја формацијских места, непопуњена је безмало шестина, што ствара значајне проблеме. По свему судећи највише је проблема у хитној помоћи, јер недостају кадрови и возила да би се све потребе покриле, па се не тако ретко приступа медицинској тријажи. Током године обави се 25.000 превоза војних осигураника. Медицински радници и возачи хитне помоћи су пренапрегнати. Непрекидно 24 часа у функцији је 17 екипа и исто толико санитетских возила. Током 2015. године запослени у том делу војног здравства имају 726 одрађених дана који, због великих обавеза, не могу да им се надокнаде у виду дана за одмор.

У ЦВМУ нису задовољни учињеним када је реч о кућном лечењу пацијената. Велики је број тешко покретних и непокретних пацијената којима је потребно пружити одговарајући медицински третман, а

људи и возила недовољно. Посебно је тежак проблем недостатка лабораната, јер од 22 колико треба да их буде, ЦВМУ недостаје њих 12. Од 42 лекара опште праксе, недостаје их 12.

Начелник ВМЦ Нови Сад Братољуб Бркљача истакао је да су лекари и друго медицинско особље веома посвећени пацијентима. Посебно је подвукао чињеницу да је ВМЦ Нови Сад потребан холтер.

Директор Фонда за СОВО мр Драгиша Даветић обратио је пажњу присутних на увођење заштитника права пацијената, што ће представљати значајну полугу за унапређење услуга.

Председник УВПС Љубомир Драгањац је истакао проблем плаћања боловања до 30 дана. Он је нагласио да ће 2016. година бити трећа за редом у којој се то чини и да се неоснованим захватањем смањују средства за лекове. Посебно је подвукао да надлежни државни органи треба да омогуће војном здравству пријем недостајућег кадра јер је реч о елементарној потреби људи – лечењу и одржавању здравља.

Посланик у Народној скупштини РС Констатин Арсеновић је обавестио чланове Главног одбора и госте да је у Скупштини поставио питање дугова које одређене институције у земљи и иностранству имају према ВМА. Министар здравља тим поводом рекао је да ће учинити све да се проблем превазиђе.

Ускоро и пречишћени закључци

У расправи која је потом уследила споменути су многи примери који треба да послуже као науч како не треба радити у здравству. Констатовано је да је у неким областима незнатно унапређена здравствена заштита, али да у многим сегментима проблеми нису превазиђени. Војно здравство, како је речено, сучељава се са проблемима организационе и финансијске природе, а у последње време и хроничним недостатком кадра. И поред бројних недаћа које су захватиле војно здравство, стручност кадрова није доведена у питање, тако да професионални припадници Министарства одбране, Војске Србије, војни пензионери и чланови њихових породица и даље могу да рачунају на услуге по уобичајеним стандардима. У више обла-

Рад УВПС између две седнице ГлОд

РАЗГРАНАТЕ АКТИВНОСТИ

1. У организацији Владе Републике Србије и УВПС 9. новембра министри Александар Вулин и Братислав Гашић и директор Фонда за ПИО Драгана Китановић информисали су чланове УВПС о Закључку Владе за признавање и исплату дуга по основу ванредног усклађивања пензија за 11,06 одсто од 1. 1.2008. године.

2. Сачињено је обавештење и достављено свим општинским-градским организацијама о могућим поступцима оштећених војних пензионера на основу Закључка Владе Србије 05 Број 181-11689/2015 од 30. октобра 2015. године. Сагласно Закључку Владе Србије, Републички фонд за ПИО ванредно је повећао пензије корисницима војне пензије за 6,57 одсто од 1. новембра 2015. године. За дуг настао закидањем дела припадајуће пензије од 1. 1.2008. до 31. 10.2015. године, Фонд је доставио оштећеним војним пензионерима понуду за вансудско поравнање исплате тога дуга.

У обавештењу су наведене варијанте са обрзложењем могућег поступања оштећених војних пензионера по овим понудама. У варијантама је дат начин наплате дуга према следећем: ко није покренуо парницу, ко је део дуга наплатио по правоснажним пресудама и ко је покренуо парницу за наплату дуга али је поступак у току.

Уз обавештење су достављени и сачињени примерци поднесака у случају приговора застарелости од стране туженог и то: када је првостепеном пресудом одбијен тужбени захтев због застарелости, када је главна расправа закључена а пресуда није донета, када је приговор застарелости туженог није основан и случај када је провносанжном пресудом одбијен тужбени захтев због застарелости.

Ради потпунијег сагледавања и одређења у погледу начина наплате дуга, дати су табеларни прегледи износа обештећења вансудским поравнањем и путем суда.

3. Сачињено је обавештење за наследнике преминулих, а оштећених војних пензионера и достављено свим општинским-градским организацијама УВПС. У обавештењу су дате могућности поступка наплате дуга и то: за једног законитог наследника, више њих са истим уделом и у случају више наследника ако не постоји сагласност наследника о расподели.

4. Председник УВПС се обратио мини-

стру за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александру Вулину са молбом да се рок за вансудско поравнање војних пензија продужи до 25. децембра 2015. године, како би се сви заинтересовани војни пензионери могли благовремено изјаснити и на тај начин решити настали дуг. Истовремено је тражено да се размотри могућност да се вансудско поравнање настави и после овог рока све док има интересената.

5. Председник УВПС се обратио и директору РФ за ПИО госпођи Драгани Калиновић с молбом да се рок за вансудско поравнање дуга према војним пензионерима продужи до 25. 12. 2015. године, како би се сви заинтересовани могли изјаснити и на тај начин решити настали дуг. Истовремено је тражено да се размотри могућност да се вансудско поравнање настави све док има интересената.

6. Сачињено је обавештење којим се корисници војних пензија што су покренули парницу за наплату дуга, а имају пресуду основног суда, без обзира да ли је пресуда правоснажна или није, информишу да могу ако желе у надлежној филијали РФ за ПИО извршити вансудско поправнање дуга за период који није обухваћен пресудом или за који је тужбени захтев одбијен због застарелости.

7. Председник УВПС или чланови ИзОд присуствовали су Скупштинама у општинским – градским организацијама Ужице, Ниш, Шабац, Вождовац, Смедеревска Паланка, Нови Сад, Пирот и Палилула. На седницама скупштина обављено је информисање чланова УВПС.

8. Председник УВПС је посетио удружења војних пензионера у Републици Српској и Црној Гори, и том приликом тамошња руководства и чланове информисао о активности УВПС и међусобној сарадњи.

II Здравствена заштита

Услед недовољно исказане бриге према војним осигураницима, посебно према корисницима војне пензије и пропуста у организацији војне здравствене заштите, неодговарајућег и правовременог предузимања мера да се проблеми и пропусти реше, на основу материјала из општинских-градских организација УВПС сачињена је информација и заказана 10. седница Главног одбора Скупштине УВПС, на којој су разматрана следећа питања: (1) кадровска непопуњености управљених радних места, (2) привремено пензионисање врхунских медицинских стручњака, специјалиста и лица која се баве науком, (3) устаљена пракса да се годишњи буџет за лекове и медицински потрошни материјал сваке године умањује, а средства из доприноса за здравству заштиту ненаменски троше, (4) хронично лоша снабдевеност лековима и недостатак материјала за оперативне захвате, (5) дуго чека-

ње на заказивање прегледа посебно за функционалне претраге и клиничка испитивања, (6) све присутнија пракса да на ВМА цивили имају предност над корисницима војне пензије.

III Стамбено обезбеђење

У овој години стамбени орган МО поделио је укупно 191 стан, од чега 137, или 72 одсто, у гарнизону Београд, а у осталим гарнизонима 54 или 28 одсто.

Од укупног броја подељених станова у Београду 79 станова или 58 одсто припало је АВЛ, док је 58 станова или 42 одсто додељено КВП. Тренутно 8.843 КВП нема коначно решено стамбено питање, а од овог броја њих 3.167 нема било какав стан.

Највећи број лица захтева да стамбено питање реши у гарнизону Београд и то њих 11.086, у Нишу 2.375, Новом Саду 1.256, Краљеву 1.221 итд.

Већ дуже време врши се неравноправна расподела станова по групама, где се у одлуци фаворизују лица у активnoj служби, без обзира на број бодова пензионисаних КВП. Да би указали на ову чињеницу упућена је представка министру одбране којом је захтевана праведнија расподела станова по групама, уз поштовање критеријума по основу бодовних листа.

По основу бесповратног кредита од 20.000 евра, у овој години решено је 90 КВП, а на лист чека још 133 лица. До сада је по овом основу решено је око 1.600 захтева, али и даље је присутан проблем чекања који је у просеку око две године.

На основу извештаја Управе за инфраструктуру у наредном периоду очекује се подела 160 станова на локацији Бежанијска коса у Београду, као и 140 станова по основу размене власништва са Грађевинском дирекцијом Србије за касарну „Алекса Дундић“ у Земуну. Такође, највљена је набавка станова у гарнизонима Нови Сад, Ваљево, Шабац, Краљево, Сремска Митровица, Смедереву, Горњи Милановац, Вршац и Ужице.

IV Додела социјалне и хуманитарне помоћи

На основу члана 5. у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. и тачка 2. Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи члановима УВПС, Извршни одбор ГлОд Скупштине УВПС ја на седницама разматрао захтеве чланова УВПС и на основу прописаних критеријума и испуњених услова донео је одлуке о додели социјалне и хуманитарне помоћи за 49 лица у укупном износу од 1.331.000,00 динара, или у просеку 27.160,00 динара.

V Пријем нових чланова

У извештајном периоду примљено је 55 нових чланова а истовремено је УВПС самовољно напустило 16 чланова.

сти здравственог збрињавања постигнути су резултати који се могу мерити са светским нивоом лечења.

Регистровани су и проблеми у вези са наплатом лечења и надокнадом трошкова за лекове који се користе за лечење цивилних осигураника од РФЗО.

Чланови Главног одбора у наредном блиском периоду биће у прилици да доставе питања из области здравственог осигурања на која ће бити прослеђена надлежним институцијама. Оне ће бити у обаве-

зи да пружи одговоре стручне природе.

На основу вођене расправе, руководство Удружења војних пензионера Србије сачиниће закључке који ће бити упућени члановима Главног одбора, а када се постигне консензус, о томе ће бити обавештени корисници здравствених услуга.

У излагањима најодговорнијих руководилаца војног санитета провејавао је благи оптимизам који је садржан у одређењу да ће се напрезањем кадрова и мате-

ријалних могућности учинити све како би се ниво здравствених услуга у 2016. години, колико је то год могуће, одржао на садашњем нивоу.

На седници су чланови Главног одбора обавештени докле је стигла акција колективног осигурања преко компаније „Дунав осигурање“, а разматрани су и усвојени Годишњи план рада и План финансирања УВПС за 2016.годину.

3. Пешић

Обраћање Министарству спољних послова поводом виза за улазак у Канаду

ГРАЂАНИ ДРУГОГ РЕДА?

Председник УВПС Љубомир Драгањац упutio је писмо Министарству спољних послова, којим захтева да се учине конкретни кораци како би и војним пензионерима било омогућено издавање виза за улазак у Канаду. Писмо доносимо у целости:

„У последње време све више војних пензионера обраћа се нашем удружењу са молбом да им помогнемо у остваривању права на посетилачку визу за улазак у Канаду. Наиме, реч је о одбијању Амбасаде Канаде да им изда визу зато што су током 1999. године били у актив-ној војној служби. Амбасада се при томе позива на на правила и смернице канадског имиграционог визног режима.

Сличну праксу према нашим држављанима увеле су Сједињене Америчке Државе одмах после агресије 1999. године, али су је, колико нам је познато, после извесног времена укинуле.

Војни пензионери одбијањем канадских власти да им се изда посетилачка виза постају грађани другог реда, па сматрамо да треба предузети одговарајуће кораке дипломатским каналима да се овај горући проблем превазиђе.

Војни пензионери који нису кршили међународно ратно право, нити се налазе на било каквим листама оних које правосудје страних земаља потражује, већ су само обављали дужности у складу са војним прописима, ни у ком случају не би требало да буду дискриминисани приликом издавања виза. Због тога би било добро да се уложи труд како би и они могли нетанано да посете своје блиске рођаке у Канади.

Познато нам је да свака суверена држава, па и Канада, има право да особама које представљају опасност за националну безбедност те државе забрани улазак у земљу, али у овом случају једна цела друштвена група од више десетина хиљада особа се нашла у неравноправном правном положају када је реч о елементарним људским правима.

Молимо вас да, у складу са развијеним дипломатским односима Републике Србије и Канаде, предузмете конкретне мере како би се променила садашња пракса да се забрањује улазак у Канаду свих оних грађана Србије који су као професионални војници учествовали у одбрани земље“.

За колико процената су увећане војне пензије

ДВА АРШИНА

На питање појединих корисника војне пензије да ли су пензије заиста повећане за 6,57 одсто, а у циљу отклањања недоумице, дајемо следеће објашњење: Повећање пензије за 6,57 одсто се односи на укупну пензију (без смањења по Закону о привременом узређењу начина исплате пензија). На овај начин увећане пензије примењује се наведени закон. За пензије од 25.000 до 40.000 динара пензија се умањује за 22 одсто.

Онима чија је пензија изнад 40.000 динара, пензија се од 25.000 до 40.000 умањује за 22 одсто, а на износ виши од 40.000 динара – за 25 одсто.

Све у свему применом овог закона износ увећања за пензије између 25.000 и 40.000 динара умањује се за 22 одсто, а за део пензије изнад 40.000 динара – за 25 одсто.

Обележен Дан РВ и ПВО

ПРИЗНАЊА НАЈЗАСЛУЖНИЈИМА

Дан Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране — 24. децембар, обележен је почасном стројем на војним аеродромима „Батајница“ и „Лађевци“, у касарни „Бањица-2“, као и у осталим јединицима РВ и ПВО, а потом и уручењем одликовања припадницима Министарства одбране и Војске Србије у Команди РВ и ПВО и свечаношћу у Дому ваздухопловства у Земуну.

На основу Указа председника Републике Србије Томислава Николића, његов изасланик Милорад Симић, у присуству начелника Генералштаба Војске Србије генерала Љубише Диковића и команданта РВ и ПВО генерал-мајора Ранка Живака, уручио је 48 одликовања за изузетне заслуге и постигнуте резултате у области одбране и безбедности Србије и за ревносну службу припадницима Министарства одбране и Војске Србије.

У наставку програма, у Свечаној сали земунског Дома ваздухопловства одржана је свечана академија поводом Дана Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране. Скупу су присуствовали начелник Генералштаба генерал Диковић, са члановима колегијума, као и државни секретари у Министарству одбране Зоран Ђорђевић и Ненад Нерић.

Том приликом, командант РВ и ПВО генерал Живак, истакао је да је примарни и свакодневни задатак контрола о заштита суверенитета ваздушног простора Републике Србије и заштита безбедности грађана и материјалних добара од угрожавања из ваздушног простора.

— Кроз наш ваздушни простор и у непосредној околини годишње се реали-

зује и испрати више од пола милиона летова, просечно дневно од хиљаду до хиљаду и по, а у летњем периоду и више. Од тога, годишње се реализује више стотина летова са опасним материјама, односно скоро један сваког дана. Све то, у сарадњи са Контролом лета, будно прате дежурне снаге у приправности које су спремне да реагују на сваки случај одступања од прописаних и најављених параметара лета, као и на појаву непознате летелице — истакао је генерал Живак илуструјући подацима захтевност и тежину посла који су неопходни за ту својеврсну „небеску стражу“.

Одлуком команданта РВ и ПВО за дугогодишњу и успешну сарадњу аеродрому „Никола Тесла“ додељена је Плакета РВ и ПВО, коју је генералном диктатору Саши Влаисављевићу уручио генерал Живак.

Генерал Живак уручио је захвалнице и наследницима генерал-пуковника Виктора Бубња, који су део богате заоставштине даровали Војсци Србије и тиме омогућили да униформе, одликовања, фотографије и други предмети који сведоче о лику и делу Виктора Бубња буду изложени у Музеју „Икар“, а које су гости вечерашње свечаности могли и да погледају.

Дан РВ и ПВО обележава се у знак сећања на 24. децембар 1912. године, када је, на основу Одлуке српског Војног министарства и Главног ђенералштаба, војвода Радомир Путник донео Решење о формирању Ваздухопловне команде са седиштем у Нишу.

Свечаностима поводом Дана РВ и ПВО присуствовали су представници УВПС и Удружења пензионисаних летача и падобранаца Србије.

Годишња скупштина УВПС Новог Сада

**ГОДИНА ИЗАЗОВА,
НАПОРА И РЕЗУЛТАТА**

Током 2015. године у новосадско Удружење војних пензионера бројније је за 82 нова, па оно сада окупља 1617 чланова што, у односу на укупан број од 2718 војних пензионера, износи 59 процената и представља значајну снагу у његовом даљем деловању

У претходном периоду ГРО УВП Новог Сада настојао је да у потпуности реализује све постављене задатке и да у њихову реализацију укључи што већи број чланова и корисника војних пензија са територије Града и приградских организација.

- Кроз кацеларију ГРО прошло је више од 2000 војних пензионера и корисника војних пензија са различитим захтевима, што у потпуности оправдава наше постојање, рекао је, између осталог, председник ГРО УВП Новог Сада Милорад Орељ, подносећи Извештај о раду у години на измаку.

Позитивно решених девет од 11 захтева за солидарну и хуманитарну помоћ, већи број захтева за увећане трошкове становања, допуна разне документације, више од 500 молби и захтева разним државним органима, 73 пропратна акта са документацијом за стамбени орган, више од 2000 копираних докумената, тек су део ангажовања чланова ГРО. Ту су и стално, и потпуно информисање чланства о горућим текућим питањима, попут остваривања права на закинуте припадности и усмеравање за њихово решавање, богата и разноврсна сарадња са командама и јединицама Војске Србије и сродним организацијама и удружењима, али и брига за болесне и онемоћале, и чланове у геронтолошким установама. Посебна пажња у раду поклања се организованој разоноди, рекреацији, дружењу, излетима, јер про-

Председник ГРО УВП Новог Сада
Милорад Орељ

блема има и биће их и даље, и на претек.

-ГРО УВПС у Новом Саду већ дуже времена ради са успехом и сталним побољшањем што нас све радује, јер она окупља велики број наших чланова. Радује ме да на Скупштини видим и припаднике Војске Србије што је значајан помак у односу на раније стање.- рекао је председник УВПС Љубомир Драгањац обраћајући се присутнима, и додао како ипак не види представнике власти који би требали да буду међу

ТРИ ФРОНТА ДЕЛОВАЊА

Детаљно информишући чланство о разговорима Удружења са Владом Србије око усклађивања пензија и у том смислу могућим начинима решавања, Драгањац је апеловао да се коначна одлука, без икаквих притисака, препусти сваком појединцу. Рекао је и како су пред УВПС три фронта ангажовања на решавању најактуелнијих питања војних пензионера, и то заосталих припадности, стамбеног збрињавања и посебно нараслих проблема у здравственом збрињавању, наглашавајући како је, при том, од стране надлежних потребно избећи појаве „наоружавања“ јавног мњења против војних пензионера, јер „не тражимо ништа што нас законски не припада.“

нама, јер и војни пензионери су грађани овог града, па не треба да су им интересанти само пред изборе, а у проблемима да их заобилазе.

Стамбену војнопензионерску проблематику на територији Републике, посебно Новог Сада детаљно је образложио Зоран Вучковић председник ИО УВПС. - Знамо све муке војних бескућника и њихових породица и УВП се заиста својски труди и чини све што је у његовој моћи да њихов положај и живот барем олакша и учини подношљивијим. - рекао је Вучковић, додајући како ће држава у наредном петогодишњем периоду прибављање станова вршити искључиво разменом војних непокретности, односно власништва, те да постоји нада у брже решавање овог вишедеценијског горућег питања.

Истакнути су тежишни задаци и правци деловања у наредној години, међу којима су и стари-нови, али увек актуелни попут даљег ангажовања на решавању статусних питања, правременом информисању и пружању потребне помоћи, бризи о старијем чланству, унапређењу сарадње са организацијама у окружењу, те још агилнијем афирмисању деловања Удружења, уз стално бројчано нарастање.

Током Скупштине, којој су поред чланова Скупштине градске организације, ГРО и Надзорног одбора присуствовали и представници Прве бригаде КоВ, организацијских јединица МО у Новом Саду, новосадске филијале републичког ПИО фонда, Резервних војних старешина, републичког и покрајинског СУБНОР-а, те удружења и организација са којима новосадско УВП одржава вишегодишњу сарадњу, Драгањац и Орељ су најзаслужнијима уручили признања. У име припадника новосадског Војномедицинског центра Повељу УВПС примио је начелник пуковник Братољуб Бркљача. Плате УВПС уручене су команданту Прве бригаде бригадном генералу Жељку Петровићу и начелнику Регионалног центра МО Нови Сад пуковнику Миодрагу Надлачком, а похвале, захвалнице и књиге најмарљивијим члановима УВП и сарадницима.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Годишњој скупштини присуствовало је чланство и бројне званице

Скуп војних пензионера у Врању У ЖАРИШТУ ЗБИВАЊА

Активност Градског одбора УВПС усмерен је на остваривање права корисника војне пензије и пружање помоћи члановима приликом административне кореспонденције са одговарајућим институцијама везаној за реализацију закинутих права

Сала Дома ВС, као и увек, била је пуна

Крај године је свакако најбољи тренутак за сумирање резултата и свођење укупних биланса организације, па је Градски одбор УВПС 15. децембра заказао информисање војних пензионера о текућим активностима. С обзиром да је у то време (15. децембар) било актуелно поравнање корисника војне пензије са Републичким фондом ПИО (за неисплаћени део пензије од 2008. године), разлог више био је да се на годишњи радни и свечани скуп позове и председник Удружења Љубомир Драгањац.

Сала Дома војске у Врању била је испуњена готово до последњег места. Тако је увек када се организују активности за чланство. Годишњем скупу присуствовали су командант 4. бригаде Војске Србије бригадни генерал Зоран Лубура, градоначелник Врања Зоран Антић и многи други званичници из јавног и културног миљеа тог града.

Брига о болесним и мање покретним колегама

Председник ГрОд УВПС информисао је чланове шта је све Удружење предузело у остваривању права за закинути део пензије од 2004. до 2007. године и од 2008. до 20015. године. Говорио је активностима везаним за обележавање 150-годишњице од увођења војних пензија у Србији и 22 године постојања и рада УВПС, које су реализоване веома успешно. Током године болеснима и тешко покретним војним пензионерима више пута учињена је посета представника Удружења и лекара из 4. бригаде ВС. Уз пригодне поклоне, њима се редовно уручује и „Војни ветеран“, гласило УВПС. Средином године упућена им је и писана инфромације, којом су детаљно обавештени о активностима УВПС и о

Повељу УВПС бригадном генералу Зорану Лубури уручио је председник Љубомир Драгањац

предузетим мерама у вези са остваривањем права. Представници Удружења учествовали су обележавању ослобођења Врања од Турака, у Првом и Другом светском рату. Редовно се одазивају манифестацијама које организује Команда 4. бригаде ВС и градске институције. Просторија у Дому ВС у Врању центар је окупљања војних пензионера из тог града и околине и место где се корисници војне пензије могу обратити за помоћ било које врсте. Сарадњу са Командом 4. бригаде ВС и установама Града Врања оценио је као веома успешну и да је, с тим у вези, и традиција светла. Врање је средина у којој војска ужива изузетно висок углед. Све у свему, 2015. била је веома плодна година, како по разгранатим активностима, тако и по оствареним резултатима.

За успешну сарадњу градоначелнику Зорану Антићу додељена је Плакета УВПС

Председник УВПС Љубомир Драгањац захвалио је Команди КоВ, Команди 4. бригаде ВС, Граду Врању и Општинском одбору УВП Врања на свему што су као домаћини и суорганизатори учинили да обележавање 150 година од увођења војних пензија у Србији и 22 године рада УВПС протекне онако како је планирано. Тој манифестацији, да подсетимо, присуствовале су делегације Удружења војних пензионера из Бугарске, Румуније, Македоније, Републике Српске и Црне Горе и представници Удружења из свих крајева Србије. Посебно радују признања колега из страних земаља у којима се наводи да су активности организоване на високом нивоу и да ће им Врање са околином остати у пријатној успомени.

Свако доноси одлуку за себе

Драгањац је обавестио присутне о предузетим мерама у вези са наплатом закинутог дела пензија од 2008. године, модалитетима у наплати дуга, подвлачећи посебно да је дужност Удружења да чланове обавести о свим детаљима од значаја за остварење тог права, али да је на сваком кориснику војне пензије да сам за себе донесе одлуку, зависно од интереса и тренутних потреба, којим путем ће наплатити дуг. Подвукао је да постоји неизвесност да ли ће се судским путем наплатити дуг за 2008. и 2009. годину, мада је РФ ПИО актом поравнања на неки начин признао тај део дуга. Према речима председника УВПС, организација војних пензионера у Врању непрестано је у жаришту збивања када је реч о активностима у тој средини.

На свечаности поводом завршетка календарске године уручена су и признања УВПС. Председник Удружења Љубомир Драгањац уручио је Повељу УВПС бригадном генералу Зорану Лубури, команданту 4. бригаде ВС. Плакете УВПС додељене су градоначелнику Врања Зорану Антићу и потпредседнику ОпОд Будимиру Стриковићу. Захвалницама су награђени заменик градоначелника Драгољуб Стефановић, председник Скупштине града др Слободан Стаменковић, директор Позоришта Срђан Јовановић, директор Туристичке организације Томислав Стојановић, референт за туризам Мирјана Михајловић, за-

Признање мати Стефаниди ПЛЕНИ ЧОВЕКОЉУБЉЕМ И ДОБРОТОМ

Обележавању 150 година од увођења војних пензија у Србији и 22 године од формирања и континуираног рада Удружења војних пензионера Србије у Врању присуствовало је и пет иностраних делегација. Они су, између осталог, посетили и манастир Свети Пантелејмон у Лепчинцу. Примилили их је мати Стефанида која им је испричала историју манастира, обавестила о чудима које су се дешавала и о светињама које се чувају у том верском објекту. Повела их је и у обилазак манастира. Као старешина тог и манастира Свети Прохор Пчињски, бираним речима говорила је о помоћи које им је током минулих двадесетак година пружила јединица Војске Србије у Врању (изградња пута и водовода), посебно наглашавајући улогу генерал-потпуковника Милосава Симовића.

Главни одбор Удружења војних пензионера Србије донео је једногласно одлуку да се мати Стефаниди за све оно што је до сада учинила за Удружење додели Плакета УВПС.

Председник Удружења Љубомир Драгањац посетио је Сестринство манастира Свети Прохор Пчињски. Том приликом уручио је мати Стефаниди Плакету УВПС, Монографију Удружења и неколико бројева „Војног ветерана“. Захвалио је мати Стефаниди на добрим делима које чини у obnovи наших светиња, посебно на веома доброј сарадњи са Удружењем.

Монахиње су, потом, свечаним песмама, које су интерпретирале уз гусле, обележиле вредно признање додељено старешини манастира и поздравили високе госте из Београда. Реч је о подвижници која плени добротом, радом, племенитошћу, помагањем другима... Мати Стефанида одана је идејама и мислима, позната је по човекољубљу, племенитости, смирености, упорности, скромности, истрајности и оданости своме роду и вери.

тим уметници Бранимир Стошић, Драган Станковић, Радмила Ђорђевић, Слободан Јовановић и Тијана Вучковић.

Бригадни генерал Зоран Лубура у обраћању скупу рекао је да сарадња врањског гарнизона и УВП у том граду траје од оснивања те организације и да се у томе отишло и корак даље. Он је укратко обавестио присутне о активностима 4. бригаде током 2015. године, међу којима је подвукао и учешће припадника те јединице

у мировним мисијама. Сматрајући да је Повеља признање припадницима 4. бригаде, захвалио је на највишем признању УВПС, додајући да ће и у наредном периоду војска, у границама могућности, наставити да помаже рад Удружења.

Дружење војних пензионера настављено је у ресторану Дома ВС уз традиционални војнички пасуљ.

З. ПЕШИЋ
Снимио: **С. Николић**

Традиционално децембарско дружење ветерана ваздухопловаца

АВИЈАТИЧАРСКО „ПЛАВО ВЕЧЕ“

Обележавајући 24. децембар, Дан Ваздухопловства и противваздухопловне одбране, Удружење ваздухопловаца Војводине чије чланство чине углавном пензионисани војни ваздухопловци, пилоти и падобранци, припадници 240. самоходног ракетног дивизиона за ПВД и Удружење бораца козачке епопеје приредили су у Дому ВС у Новом Саду већ традиционално дружење под називом „Плаво вече“.

Честитајући празник и значајан јубилеј српског ваздухопловства Славољуб Михајловић, председник Удружења рекао је како децембар месец у себи носи још један дан значајан за војне ветеране, дан формирања Прве пролетерске бригаде, некада прослављан и као Дан Југословенске народне армије.

Уз бригадног генерала Жељке Петровића, команданта Прве бригаде Копнене војске и бројне званице, иако у поодмаклим деведесетим годинама, скупу је присуствовао и Раде Кевеић, носилац Партизанске споменице и један од, већ ретких, живих сведока формирања и дејства партизанске авијације током Другог светског рата.

Уз дружење, песму и игру евоциране су и успомене некадашњих пилота и падобранаца на дане проведене у активnoj војној служби, на аеродромима, стајанкама и ваздухопловним командама широм некадашње Југославије.

Значајан датум српског ваздухопловства обележава се као сећање на 24. децембар 1912. године, када је, на основу Одлуке српског Војног министарства и Главног ђенералштаба, војвода Радомир Путник донео Решење о формирању Ваздухопловне команде са седиштем у Нишу, у чији састав су ушли сви сегменти тадашњег ваздухопловства, Аеропланско и Балонско одељење, Водоничка централа и Голубија пошта.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Новости из Црне Горе

РАВНОПРАВНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ

Војни пензионери очекују да се убрза реализација закључка са састанка министарке рада и социјалног старања Зорице Ковачевић и министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Србије Александра Вулина о здравственом осигурању 38 србијанских војних пензионера који живе у Црној Гори.

Према ријечима секретара Удружења војних пензионера Црне Горе Радивоја Здравковића, војни пензионери Србије имају војно здравствено осигурање и књижице, а „када је потписан споразум о здравственом осигурању црногорских и србијанских цивилних пензионера, он се није односио и на њих“.

Књижице њихових војних пензионера нијесу прихваћене. Они због тога имају великих проблема, као и чланови породица. Србијански пензионери морају да готовински плаћају здравствене услуге, затим иду за Србију како би поднели захтев за рефундацију. Покренута је иницијатива како би се тај проблем ријешило, а министарка рада и социјалног старања Зорица Ковачевић и србијански министар Александар Вулин сагласни су да се тај проблем ријешити. То је сада међународно питање тако да Влада Црне Горе треба да се усагласи са Владом Србије. Инсистирамо на убрзању јер долази зима, а ради се о људима који су у годинама и онемогућен им је нормалан живот, рекао је Здравковић.

М. Ћ.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у новембру 2015. године

КАО НОВОГОДИШЊИ ДАРОВИ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници оджаној 11. децембра 2015. године, размотрио захтеве достављене у новембру 2015. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Чачак ВТ: 32.000,00 - по члану 10.698,12 динара,

ОпОр Краљево ГР: 35.000,00 - по члану 8.470,64 динара,

ОпОр Сремска Митровица КА: 32.000,00 - по члану 7.069,58 динара,

ОпОр Нови Београд НМ: 35.000,00 - по члану 6.536,48 динара,

ОпОр Земун КА: 32.000,00 - по члану 8.542,71 динара,

ОпОр Пирот ЛБ: 29.000,00 - по члану 10.766,33 динара,

ОпОр Нови Сад МЈ: 25.000,00 - по члану 9.253,47 динара,

ОпОр Бела Црква КД: 29.000,00 - по члану 9.684,05 динара,

ОпОр Стара Пазова КК: 29.000,00 - по члану 10.533,91 динара,

ОпОр Звездара ГД: 29.000,00 - по члану 6.697,76 динара,

ОпОр Ниш ДН: 32.000,00 - по члану 8.663,18 динара,

ОпОр Краљево МС: 29.000,00 - по члану 8.459,97 динара,

ОпОр Зајечар ЈП: 29.000,00 - по члану 7.214,62 динара,

ОпОр Зајечар ТЕ: 32.000,00 - по члану 10.481,52 динара,

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Панчево МЈ: 21.000,00 - по члану 11.823,23 динара,

ОпОр Суботица РМ: 8.000,00 - по члану 18.038,98 динара,

ОпОр Ниш ДМ: 15.000,00 - по члану 17.589,30 динара,

Ц) На основу члана 4. став 2. Правилника

ОпОр Обреновац ЈЖ: 25.000,00
ОпОр Земун ЛМ: 20.000,00.

Новчана средства су упућена на текући рачун 14. децембар 2015. године.

Извршни одбор

Цивилизација под теретом климатских промена

ПЛАНЕТА У ОПАСНОСТИ

Закључци 21. Светске конференције Уједињених нација о клими још једно је упозорење експерата из 195 земаља света, који су недавно расправљали о сталној угрожености Земље услед повећања отровних гасова са ефектом стаклене баште

Пре непуних месец дана у Паризу је одржана 21. Светска конференција о клими на којој су експерти Уједињених нација десетак дана расправљали о клими, настојећи да постигну договор о заустављању загађивања наше планете којој прети велика опасност од ефекта стаклене, односно настанку озонске рупе, кроз коју продире ултравиолетно зрачење и угрожава живот на Земљи. Најумнији људи с подручја заштите животне средине, из 195 земаља света, учинили су све у покушају да дођу до ефикасних решења везаних за заустављање глобалног загревања што настаје испуштањем штетних гасова из различитих извора - почев од прљаве индустрије па до огромног броја саобраћајних средстава која се крећу копом, морем и ваздухом.

А да ли ће житељима наше планете то поћи за руком само је једно од питања која многи стручњаци постављају, али мало ко од њих има прави одговор. Зашто? По најпре због тога што пре свега економски моћне земље још не могу да се договоре да ли да се приклоне заштитницима човекове околине или да, ни за тренутак не успоравајући темпо сопственог индустријског и економског развоја, саможиво настављају са коришћењем прљаве технологије - било у својој земљи или у привредно неразвијеним државама у које се ле застарелу технологију.

Угрожени водотокови

Експерти Светске метеоролошке организације су веома забринуте због тога што научна истраживања показују да Европом, као последица климатских промена, све чешће харају снажне олује, али и веома јаке суше. А суша је велика природна катастрофа која може знатно да утиче на привреду и природно окружење у коме се одвија живот људи. Трошкови због суше су, на пример, само у Европи, у последње три деценије, достигли суму од 100 милијарди евра.

Посебна студија на основу које је израђен хидролошки модел водених токова на Земљи, показала је да ће многе реке, нарочито у јужним деловима европског континента, највероватније бити изложени краћим или дужим раздобљима смањеног снабдевања водом због климатских промена.

Очекивани пораст броја становника ће, такође, стално увећавати потребу за до-

датном количином воде намењене наводњавању обрадивих површина и индустријској производњи, што ће, у крајњем, утицати на водостај река, који ће бити све нижи.

Екстремни климатски услови попут снажних олуја, суша и топлотних таласа доведиће, према предвиђању научника, до честих несташица хране, тако да ће се несташице хране какве су се раније дешавале једном у 100 година, у будуће дешавати на сваких 30 година. Зато предлажу да се пољопривреда на време прилагоди климатским променама и ојача њена отпорност на екстремне временске услове, уз истовремено повећање производње, како би растућа потражња прехранбених намирница у свету била задовољена.

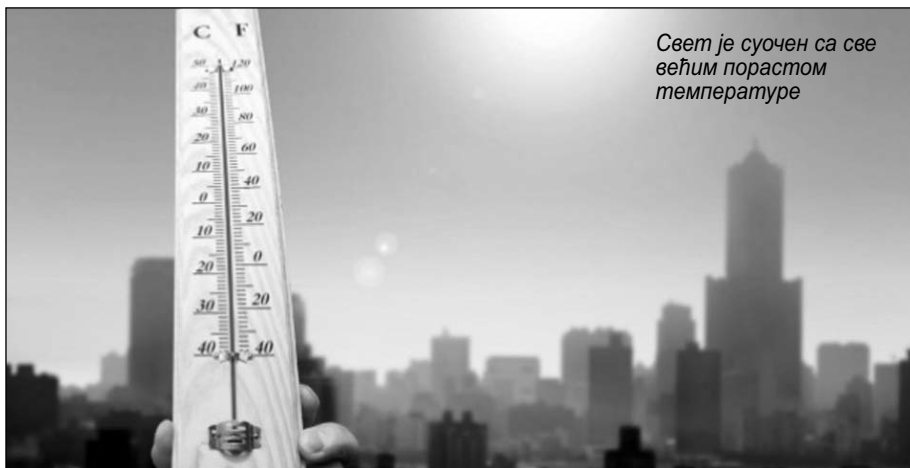
Канал испод глечера

И раст нивоа мора, као последица глобалног отопљавања, био је најбржи у минулих 20 година. Током последње две деценије подизање нивоа мора и океана одвијало се много брже у поређењу са готово целим 20. веком. Ниво мора је претходних 100 година у просеку порастао за нешто мање од 20 центиметара, од чега седам центиметара само у последњих 20 година. Истраживачи, сем тога, напомињу да се у Полинезији море подигло чак за 21 центиметар у размаку од само 60 година (1950-2010).

Ниво мора ће, по свему судећи, наставити да расте, тако да ће 2100. године, према најоптимистичкијим проценама, порасте између 26 и 55 центиметара. Ако у међувремену не би дошло до осетнијег смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште, пораст нивоа мора и океана би могао бити знатно већи - 82 центиметра.

Аустралијски научници су открили канал кроз који се топла морска вода увлачи испод највећег глечера на источној страни Јужног пола (Антарктика), који се због тога постепено отапа. А ако би се сав лед испод тог дела Јужног пола отопио, ниво светских мора би се подигао за око 60 метара, са тешко предвидивим последицама.

Испуштање гасова из океана у атмосферу довело је до пораста глобалне температуре и уласка Земље у топлије раздобље свог постојања. Научници верују да воде око Антарктика имају кључну улогу у

Једна од тешких последица климатских промена су и сушне године

померању угљеника између атмосфере, копна и мора. Они сматрају да је важно знати више о начину на који океани утичу на угљенични циклус, како би боље разумели данашње климатске промене. А најновији подаци о тим променама говоре да се око 40 посто угљендиоксида који је емитован од времена прединдустријске ере до данас, задржао у атмосфери.

А шта се у вези са климатским променама збива на нашем континенту - Европи? Том проблематиком се дуго баве експерти Европске агенције за животну средину, који, сем осталог, истичу да је просечна температура на европском континенту у последњих десет година била за 1,3 степена Целзијусових виша од просека из времена прединдустријске револуције, да су почев од 2002. године падавине смањене на југу континента, док су се на северу повећале, да је било више екстремних временских неприлика, да се лед на Гренланду и у Арктичком мору топио, а глечери нестајају.

Борба за опстанак

Према прогнозама европских истраживача, просечна температура на нашем континенту наставиће да расте и пред крај 21. века могла би да буде за 2,5 до 4 степена Целзијусових виша од просека за раздобље 1961-1990. године. Медитеран муче велике врућине које су у последњих десетак лета биле чешће и дуже трајале, топљење леда на Гренланду је удвостручено, док се обим глечера на Алпима смањило за две трећине, а очекује се да се тренд нестајања глечера настави.

Последица глобалног загревања наше планете има још: сезона полена (на шта су многи људи алергични) траје дуже и почиње десетак дана раније него пре по-

ла века, птице се гнезде и крећу у селидбу, а и сезона инсеката (посебно оних који уништавају летину) траје дуже. Стручњаци, сем тога, кажу да ће бити мање воде за наводњавање плодних ораница на југу и југозападу Европе, истичући истовремено да ће, на сву срећу, у другим деловима континента услови за пољопривредну производњу бити бољи.

Како ће, сходно томе, изгледати живот на Земљи до краја овога века? - само је једно од питања које себи, али и другима, постављају научници који истовремено истичу да другу планету немамо и да треба да се заједничким напорима боримо и изборимо за опстанак цивилизације.

Данас на нашој планети живи нешто више од седам милијарди људи, а концентрација угљендиоксида је око 400 честица на милион (свих осталих честица). Први и најоптимистичнији сценарио је да човечанство почне радикално да инвестира у нове изворе енергије и геоинжињеринг. У том случају број становника до краја столећа би досегао до девет милијарди људи, а концентрација угљендиоксида би остала иста - 400 честица на милион, уз тенденцију постепеног пада. Температура на планети би се до 2050. године стабилизовала, па би глечери престали да се топе, мада би ниво мора наставио да расте услед нагомилане топлоте мора и океана током претходног низа година.

Нешто тако неће бити лако спровести, али захваљујући свести људи и њиховим заједничким напорима наша планета би била спасена, јер би томе претходило престанак коришћења саудијске нафте и добијање гаса из шкриљаца на америчком континенту.

Други, такође, могући сценарио јесте већа производња разних добара, али уз

ВРЛО МАЛО СНЕГА

Беле, снежне зиме ускоро ће за већину Швеђана бити само лепа успомена. Наиме, шведска национална метеоролошка служба објавила је резултате најновијег истраживања о последицама глобалног отопљавања на ову нордијску земљу, чији се закључци највероватније неће нимало допасти љубитељима зимских спортова.

У једном од извештаја се, с тим у вези, истиче да ће се до краја столећа снежна сезона скратити за 40 до 80 дана, у зависности од мера које ће светске владе спровести у борби против климатских промена. А то значи да ће јужна трећина Земље, у којој живи већи део становништва, имати врло мало, а можда и нимало, снега током зиме.

НИЖА ПРОДУКТИВНОСТ

Скоро 80 посто земаља могло би да осиромаше до 2100. године услед глобалног отопљавања, јер продуктивност опада сразмерно глобалном порасту температуре - тврди група америчких научника са универзитета Станфорд, у Калифорнији. Они су такав закључак извели на основу економских података из 166 земаља праћених пола века (од 1960. до 2010. године).

У студији објављеној у специјализованом часопису „Природа“ наводи се да би пораст температуре од 4,3 степена Целзијусових до краја овога века довела до пада светског бруто домаћег производа од 20 одсто. Амерички експерти, сем тога, тврде да би 77 одсто земаља до 2100. године знатно осиромашиле уколико не би биле смањене последице климатских промена.

СВЕ ШИРЕ ОЗОНСКЕ РУПЕ

Експерти Уједињених нација су недавно саопштили да се озонска рупа над Антарктиком проширила, што непосредно угрожава становнике јужне хемисфере, тако да би требало да буду веома обазриви због високог степена ултравиолетног зрачења.

То је потврдила и Светска метеоролошка организација (са седиштем у Женеви), која је примила извештај америчке свемирске агенције (НАСА) у коме се наводи да озонска рупа за хвата површину од 28,3 милиона квадратних километара, што одговара површини коју заузимају Русија и Канада заједно.

НАСА узгред подсећа да је рекордна величина озонске рупе у септембру 2000. године била, безмало, 30 милиона квадратних километара.

знатно мању потрошњу енергије која би се, већма, добијала из обновљивих извора што не загађују животну средину. Смањила би се, дакле, емисија угљендиоксида и осталих штетних гасова са ефектом стаклене баште, тако да би екстремне последице климатских промена остале за нама.

Влада РИСТИЋ

Агресија НАТО-а на СРЈ

НЕЧОВЕШТВО ОВОЗЕМАЉСКИХ „ДЕМОКРАТА“

Стварни циљ агресије био је да се помогне терористичка војска Косова и заједно са њом, као савезничким снагама на копну, протерају безбедносне снаге Србије са Косова и Метохије, потом сруши режим у Београду, а Србија пороби

Не смео да заборавимо речи из поруке, које је поводом обележавања десетогодишњице агресије НАТО-а на СРЈ (Србију) путем линка српском народу упutio генерал Пјер Мари Галоа. Повод је била Међународна конференција, која је, у организацији Београдског форума за свет равноправних и Клуба генерала и адмирала Србије, одржана у Београду 23. и 24. марта 2009. године.

„Данас се састајемо да бисмо обележили веома тужну годишњицу. Прошло је 10 година од 1999. године, када су западне демократије, предвођене Немачком, Енглеском и Сједињеним Америчким Државама и подржане од Француске, бомбардовале бившу Југославију, дајући тиме пример потпуног презира међународног права и Хелсиншких споразума о неповредивости граница, када су ушле у рат мимо одлуке Уједињених нација и Савета безбедности и без консултације сопствених парламената. Укратко, прекршена је читава серија међународног права, што оставља једну велику црну мрљу на моралности западних сила, које су се понеле као што се понашају аутократије и које су их, у овом случају, чак превазишле по обиму... Уосталом, 1999. године, после Дејтонског споразума (децембра 1995) и нарочито после одбијања господина Милошевића да прихвати План Б (Рамбује јануар 1999), којим је била предвиђена окупација Србије од стране НАТО трупа и то у једном неограниченом временском периоду, који је, обавезивао Србију да окупатору пружи све олакшице, аеродроме, друге путеве, и све то бесплатно, као да је Србија била окупирана. Милошевићу служи на част што је одбио да прихвати тај споразум, иако је сва та комедија од Рамбујеа довела до гнусног бомбардовања, почев од 24. марта 1999. године.“

Нису смели да употребе реч рат

Овакве констатације и закључак генерала Галоа, још више учвршћује опште прихваћени став највећег броја земаља у свету, да је агресија НАТО-а на СРЈ, највећи злочиначки подухват почињен у XX веку према једној малој, неужној и слободољубивој земљи Србији.

О личности и улози председника СРЈ Слободана Милошевића у времену када је за српски народ било најтеже, говори Алдо Бернадини, професор универзитета у Тераму, један од најугледнијих европских стручњака за међународно право који је на међународном скупу о ратним зло-

ПИШУ:

генерал-пуковник у пензији

Миодраг СИМИЋ

и генерал-потпуковник у пензији

Стаменко НИКОЛИЋ

чинама НАТО-а, одржаном у Риму 2. новембра 1999. године рекао: „Само незнање и идиотизам данас могу веровати у западњачке демонизације Слободана Милошевића, који заправо персонификује херојску српску одбрану, не само Југославије већ и Европе и читавог света од најезде најгоре империјалистичке силе која се појавила у историји.“

Окружни суд Тиргартен у Берлину је у мају 2000. ослободио кривичне одговорности лица која су путем огласа у Листу „Тагесцајтунг“ од 21. априла 1999. позивала немачке војнике да дезертирају из Бундесвера и тако избегну учешће у рату против Југославије. Пресуда Немачког суда гласи да кривично дело позивање на дезертерство и одбијање послушности није постојало, јер је рат против Југославије био противправан.

Шта су били прави а шта лажни циљеви

Не задуго од нашег не ултиматуму, казнена експедиција од 19 чланица зликоваца НАТО-а, 24. марта 1999. у вечерњим часовима креће у агресију, кажњавања СРЈ, зато што одбија да добровољно оде у ропство.

Весли Кларк у својој књизи наводи: „Агресија на СРЈ се није смела назвати ратом, већ је увијена у боље паковање операција „Савезничка снага“. Заправо, уште нам није дозвољено да је зовемо рат. Али то је наравно, према свим дефиницијама међународног ратног права био рат. Модеран рат, први који је за пола века вођен у Европи и први који је у историји водио НАТО“. То су речи Весли Кларка који је наставио: „Један водећи италијански државник ми је рекао: „Ми у Италији нисмо смели да користимо реч рат. Превисше је лоших успомена. Рат је донео разарања, смрт, пораз и окупацију.“

У Немачкој многи од лидера, војни и цивилни, носили су дубоке личне ожиљке рата. Тако генерал Науман каже: „Никада нећу заборавити слику бомби, које падају на Минхен, када сам био мали. Весли Кларк који се хвали како је успешно водио

модеран рат (поносан на убијање људи и рушења), одједном показује да је и он човек, ако се лукаво само таквим не представља, и он даље каже: Немачка гробља на бојиштима која нису сagraђена владиним средствима, већ прилозима становништва које су прикупиле оружане снаге, не величају врлину и вредност жртвовања већ трагичност и узалудност рата.“

Са аспекта освајача он је у праву, али онај ко брани своју слободу, отаџбину и породицу, поносно се жртвује јер зна вредности за које се бори.

Види се докле су ишле манипулације у скривању истине код својих грађана, да се агресија не сме звати агресијом а рат ратом, већ опеарација савезничких снага ради заштите „угрожених“ Албанаца на Косову и Метохији од терора српских снага безбедности.

Стварни циљ агресије био је да се помогне терористичка војска Косова и заједно са њом као савезничким снагама на копну протерају безбедносне снаге Србије са Косова и Метохије, потом сруши режим у Београду, а Србија пороби.

Агресор је располагао са 3,3 хиљаде милијарди долара бруто друштвеног производа 743,8 милиона становника и 27,3 милиона квадратних километара територије. На супротној страни је имао противника са 3,8 милијарди долара бруто друштвеног производа, 11,5 милиона становника на територији од 102.000 квадратних километара. Однос потенцијала и снаге био је застрашујући у корист агресора. У бруто друштвеном производу 860,3:1; 67,3:1 у становништву; и 228,7:1 у површини држава. То је укупно 19:1 у корист агресора, што говори о огромној предности у сва три елемента. У томе је и грађана процена агресора и уверење да ће СРЈ за три до пет дана бацити на колена, а држава потписати безусловну капитулацију.

Очито, да је бројном математичком односу снага, на коме је засновано временско трајање рата недостајала једна важна компонента - човек.

Савезна Република Југославија, односно Србија, њен народ и војска, нису никада напали, не освајају туђе територије. Они се бране од зликоваца (који су кроз историју научили да живе на туђем зноју и крви), бране своја огњишта и породице. Бране част и достојанство, а изнад свега - своју слободу. То је оно због чега је рат од три до пет, трајао пуних 78 дана, а држава није потписала капитулацију већ Кумановски споразум. Између споразума и капитулације постоји огромна разлика, а да је било капитулације, потреба за петооктобарским догађајима не би постојала.

Агресијом на СРЈ, брутално су прекршене одредбе Повеље УН, садржане у Глави VII, члана 39. којим је регулисано:

„Савет Безбедности УН утврђује постојање претње миру, повреде мира или дела напада и чини препоруке или одлучује какве мере треба предузети саобразно чл. 41. и 42. Повеље, да се одржи или успостави међународни мир и безбедност“.

Најтежи ратни злочин империјалног Запада

Члан 41. Повеље гласи: „Савет безбедности је овлашћен да одлучи које ће се мере, које не повлаче употребу оружане силе, употребити ради извршења његових одлука, и може упутити позив чланицама

Савезници у прљавом и неправедном рату: Весли Кларк, Кушнер и генерал Џексон командант КФОР-а у загрљају са Челницима ОВК Тачијем и Чехуом

Организације УН да се саобразе са тим мерама. Ове мере могу обухватити потпун или делимичан прекид привредних односа и железничких, поморских, ваздушних, поштанских, телеграфских, радиографских и других саобраћајних веза, а и прекид дипломатских односа.

Члан 47. Повеље гласи: „Ако Савет безбедности сматра да су мере предвиђене у члану 41. недовољне или су се показале као недовољне, може предузети акцију ваздушним, поморским или сувоземним снагама потребним ради одржавања или успостављања међународног мира и безбедности. Таква акција може обухватити, демонстрације, блокаду и друге операције ваздушним, поморским и сувоземним снагама чланова Организације УН.“

Чланом 44. Повеље, предвиђено је: „Када Савет безбедности одлучи да употреби силу он ће пре но што затражи од члана који не заседава у њему да стави на расположење оружане снаге испуњавајући обавезе преузете по члану 43. Повеље, позвати тог члана да, ако жели, учествује у одлукама Савета безбедности, уколико се оне односе на употребу контингента оружаних снага тог члана.“

Садржаји цитираних чланова Главе VII Повеље Организације УН ни једном речју нису дале да право НАТО-у, односно САД да изврше оружану агресију на СРЈ, а рат због могуће осуде међународног јавног мњења не назову ратом већ „Операција савезничка снага.“

Агресија НАТО-а на Савезну Републику Југославију 1999. представља најтежи ратни злочин империјалног запада на челу са Сједињеним Америчким Државама. Извршена је грубим кршењем основних норми међународног права и без сагласности Савета безбедности УН. Овде се у потпуности потврђује Тукидидова максима коју објашњава Чомски говорећи да „јаки раде шта могу а слаби трпе шта морају“, то је фундаментални делотворни принцип међународног права.

Агресија је извршена под изговором да би се „заштитило“ албанско становништво од „терора“ снага безбедности Србије. Ти „недужни цивили“, како их назива Сузана Рајс су само за 10 месеци 1998. (1. 1- 31. 10) убили, ранили или отели 825 људи на Косову и Метохији: убијено: 181 лице – цивила српске националности 38 цивила албанске националности 33, припадника Министарства унутрашњих послова 110; Рањено: 519 - Срба 62, Албанаца 63, припадника Министарства унутрашњих послова 377, странаца 11 и осталих 6; Остето: 125 - Срба 65, Албанаца 45, осталих 15. То је дело тих „недужних цивила“, који су се обрачунавали и са својим сународницима, само зато што су лојални грађани својој држави Србији. Потенцијални сведоци оваког злочина су поубијани.

Злочин који је отворио Пандорину кутију

Ти злочини нису од јуче, датирају уназад преко стотину година. Они се могу пронаћи у било ком списку, зулума, геноцида над српским народом: Ракићевом из 1910. Српске владе из 1999, руских конзула из 1875, аустријских повереника из 1900 и Пећких срба из 1964. У Краљевини Југославији а посебно у СФРЈ, њима није давана политичко-сепаратистичка димензија. Напротив, доста се на њих гледало као на издвојене инциденте, све ради мира у кући односно очувања братства и јединства. То јединство је остварено на штету Србије и њеног народа. Уместо казне, Кардељ и Тито су им Уставом из 1974. дали статус државе у држави Србији. То ће касније западним хегемонима користити као повод за нападе на Србију, окривљујући је да крши људска права „мирних грађана“.

Најсвирепији злочин који је, коначно, отворио Пандорину кутију дотле брижљиво скриваног или заташканог албанског шовинизма, збио се 1. маја 1985. на њиви породице Мартиновић крај Ѓњилана. Двојица маскираних Албанаца полумљеном полулитарском боцом натакнутом на колац пробили су чмар педесетшестогодишњем Ђорђу Мартиновићу, раднику из Ѓњилана, који је тог дана на њиви, на месту званом Јаруга сејао пасуљ. Тако унакаженог, у највећим мукама, без сведока и без могућности да му ико помогне, оставили су га и побегли са места злочина, а да им никад није званично утврђен идентитет. Као потенцијални извршиоци злочина именовани су Хасан Шабан и Фетах Шемсију из села Прилепнице код Ѓњилана, али због политичких притисака, судски процес није донео никакав резултат.

Сам Ђорђе Мартиновић је дао најбољи и једини прави коментар садистичког злочина који је над њим извршен: „Они који су ми то учинили хтели су да о томе зна цела Југославија. Да није било тако, они би ме једноставно убили. Требало је, уствари, ставити до знања да се Албанци не шале у захтевима за Републиком и да Србија у тој њиховој држави нема места. Порука колца и флаше, страшна је, не толико због самог чина што су примењени, већ више због намере да се о мукама тако кажњених и унесрећених шири прича по народу, а још више страх да таква судбина може задесити сваког ко се тој сили супростави.“

„Недужне цивиле“, Америка је саветовала, а они прихватили, да се уједине у организацију Ослободилачка војска Косова (ОВК). Назив боље, свет прихвата, јер асоцира да се угњетени бори за ослобађање од угњетача, што је по међународном праву легитимно. Не чуди што је тај назив прихватио онај ко стварно не познаје ситуацију. Чуди да су тај назив прихватили наши званични државни органи и поједини аналитичари приликом обраћања јавности, чиме практично признају да то они чине ради ослобађања од угњетача, а он је држава Србија. ОВК је терористичка организација, а не ослободилачка. Званично је осуђена од стране САД као терористичка организација 1998, због њихових напада на цивиле и српску полицију у покушају да тиме испровоцирају несразмерно и брутално реаговање српске стране.

У периоду 1995-1998. та терористичка организација и њена војска извела је 1845 оружаних напада од чега: 1075 на припаднике и објекте полиције, 745 на цивиле и њихову имовину и 25 на објекте избеглица из бивших република СФРЈ.

У току антитерористичке акције Полиције и Војске Југославије против терориста у периоду јануар-октобар 1998. заплењено је: 8894 аутоматских пушака, 29 бестрзајних топова, 37 минобацача, 15 ручних бацача, 124.598 метака разних калибара, 21 радио станицу, више тона минско експлозивних средстава и огромне количине војне опреме и санитетског материјала.

У току 1998. било је 176 граничних инцидента (на српско-албанској граници) у којима је погинуло 30 припадника Војске Југославије, већи број рањених, и при том заплењено преко 80 тона лаког и тешког наоружања, муниције свих калибара и војне опреме.

КАКО ДО КЊИГЕ

Књига „Истина и заблуде о петом октобру 2000. Године“, чије делове објављујемо у овом и наредним бројевима „Војног ветерана“ може се набавити путем телефона: Миодраг Симић, телефон – 063/836-3139; Стаменко Николић, телефон – 065/310-3948 и Предраг Ђурић – телефон – 061/183-9919.

Задржавање у Барију тешко је падало српским пилотима који су жарко желели да се укључе што пре у борбена дејства. Дани су пролазили, а решења за превоз авиона у Србију није било на помолу. Тада се на Михаилову иницијативу прибегло лукавству. Сачињени су дуплици сандука у каквим су били српски авиони и опрема и остављени у луци Бари, а прави сандуци са авионима и материјалом су уз помоћ српског конзула кришом утоварени у грчки брод „Ригу“, који је допловио до црногорског приморја, а затим је по наређењу Министарства војног кренуо за Солун, који је грчка војска у међувремену ослободила од Турака. Авиони су искрцани у Солуну другог децембра, али због недостатка потребних вагона и спора са грчком железничком компанијом, стигли су у Ниш тек крајем децембра 1912. године.

Српски пилоти у Солуну су морали да чекају. Међутим, они нису могли више да издрже ту неизвесност и ношени жељом да се прикључе што пре својој војсци, крећу у ослобођено Скопље. У Солуну је остао поручник Милош Илић, да накнадно организује транспорт авиона у Србију железницом. У Скопље су стигли Јован Југовић, Живојин Станковић, Војислав Новичић и Михаило Петровић. На велико изненађење српски пилоти су видели непознати авион који је стајао на једној пољани у близини Врховне комаде. На ветру и киши авион је полако пропадао. Био је то авион „Дукс“ који је Србији поклонили руски лист „Новое Време“. Српски пилоти су га разгледали, прегледали и уз дозволу најстаријег старешине одлучили да лете. Пилоти су уз помоћ авиомеханичара очистили авион, пробали мотор и након детаљног прегледа припремили га за летење. Први је полето Михаило Петровић. Лет првог српског авиона са српским пилотом изазвао је одушевљење. Летели су и остали пилоти.

Србија добила авијацију

Тражили су да са тим авионом иду на фронт, јер нови француски авиони из Солуна никако да стигну.

У међувремену, донете су судбоносне одлуке за формирање српског војног ваздухопловства, а убрзо су на аеродром Трупалског поља код Ниша стигли авиони. Србија је добила авијацију.

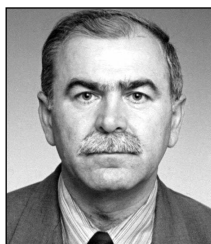
Тих дана коначно су створени сви потребни услови за формирање прве ваздухопловне јединице Српске војске, па је наредбом министра војног, војводе Радомира Путника, 24. децембра 1912. године, формирана Ваздухопловна команда српске војске са седиштем у Нишу. За команданта Ваздухопловне команде је постављен мајор Коста Милетић.

Командир Аеропланског одељења био је поручник-пилот Милош Илић. Командир Балонског одељења био је поручник пилот Јован Југовић. Командир Водоничне централе био је поручник Марко Марковић, а командир Голубије поште био је потпоручник Драгољуб Марјановић. Због значаја који је имала, Ваздухопловна команда је, иако формално у инжињерији, непосредно била потчињена Штабу Врховне команде.

За ваздухопловну базу новоформиране јединице одређен је Ниш, пошто се ту већ налазила у изградњи водонична станица за производњу гаса за балоне, а од 1908.

Први српски пилот Михаило Петровић СВЕ ЈЕ „МИРИСАЛО“ НА РАТ

Недозвољени летови аустроугарских авиона над Србијом настављени су повремено током целе 1913. године, а тако је било и наредне године. То је био део аустроугарских припрема за рат са Србијом, који је годинама унапред „висио у ваздуху“, почевши од анексије Босне и Херцеговине.

ПИШЕ:
**Златомир
Грујић,**
пуковник у
пензији

године радила је и станица голубије поште, која је пред балкански рат обучила већи број голубова за пренос порука.

Први аеродром уређен је на Трупалском пољу, недалеко од железничке станице Топоница код Ниша. Ту су постављени хангари и остале неопходне инсталације, а упркос зими и снежним падавинама српски пилоти су у јануару 1913. године почели са летењем. Преко железничке станице Топоница вршен је транспорт авиона, горива и осталог материјала потребног ваздухопловцима.

Ваздухопловна команда почела је са радом последњих дана децембра 1912. године. На ратишту је владало примирје, што је омогућило да се са више пажње приступи неопходним припремама за стављање јединица у стање борбене готовости. Прво је било неопходно створити услове за тренажу пилота у летењу. Зато је одмах по истовару, монтирано свих шест платнених хангара под којима је извршено састављање авиона. Најнеопходније помоћно особље добијено је из јединица нишког гарнизона, а на основу захтева упућеног преко Врховне команде у Ваздухопловну команду преведена су и два способна механичара, првенци српског ваздухопловно-техничког кадра: Милоје Милекић и Тодор Зелић. Они су уз помоћ механичара Француза Корнијеа и Американца Пијерса, врло брзо оспособљени за одржавање и поправку авиона и мотора које је српско ваздухопловство тада имало на располагању.

Авијатичарска школа у Нишу

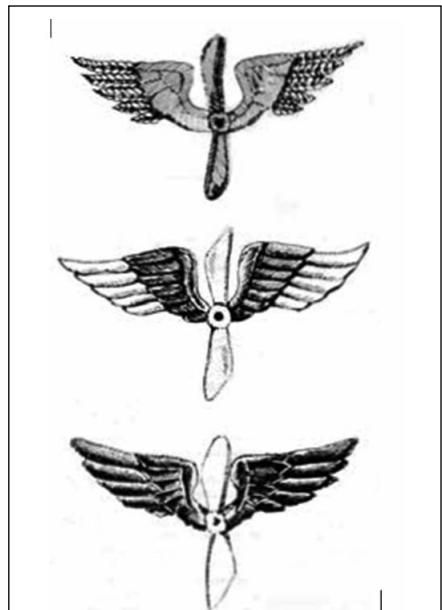
Првих дана јануара 1913. године, Трупалско поље је и поред неповољних временских услова постало живо летелиште, а авиони су скоро свакодневно кружили изнад Ниша и долином Мораве. Српски пилоти су наставили са обуком, пошто се показало да знање стечено у школи неће бити довољно за летење у ратним условима.

То се нарочито могло оценити после

удеса пилота Југовића и Новичића, који су били проузроковани недовољним летачким искуством. Новичић је на слетању полатио свој авион који више није могао да се поправи, а он је због тежих повреда морао дужи време да проведе у болници. Југовић, који је у то време преузео командовање Аеропланским одељењем, лакше је на полетању оштетио свој „фарман“. Остали српски пилоти, а нарочито Петровић и Станковић успели су осетно да усаврше своју технику пилотирања и да изврше летове на преко 1000 метара висине, али им то ипак још није давало потребну сигурност за летове на фронту.

У Нишу је у то време летело и неколико страних пилота које је најмила Српска влада, процењујући да неискусни српски пилоти неће одмах моћи сами да успешно извршавају борбене задатке. Министарство војно је одлучило да ангажује неколико страних пилота.

У селу Топоница код Ниша, приступиће се ускоро подизању модерног аеродрома за нашу војну авијатичку школу. Ту су већ подигнути хангари у којима је смештено пет аероплана од 12, колико их за сада има Министарство војно. За шефа ове авијатичке школе постављен је артиљериско-технички мајор г. Милетић.

Варијанте авијатичарског знака
на рукаву српских ваздухопловаца

Истоварање авиона „РЕП“ из железничког вагона на станици
Топоница код Ниша, јануар 1913. године

Преко посланства Краљевине Србије у Паризу, склопљени су уговори са познатим француским летачима Емилом Ведрином и Лујем Годафроом, као и наставником Фарманове школе Броденом, а у Петрограду је ангажован руски пилот Александар Агафонов.

За Ведрину и Годафроа морала су по њиховој жељи, да се набаве два авиона типа „Депердусен“ са мотором „гном“ 80 коњских снага (59 KW), који су били намењени искључиво за њих.

Светски рекордер стигао у Београд

Поред Бродена, Годафроа, Емила Ведрину и Агофонову, почетком јануара заједно са српским пилотима летела су и четири бугарска летача. Броден је 28. јануара 1913. године летео на висини 2600 метара, што је за то време представљало велики успех, а са 1200 метара слетео је са угашеним мотором. Крајем јануара, у Београд је стигао и прослављени ас француског ваздухопловства Жил Ведрин, који је септембра 1912. године поставио светски рекорд у брзини лета. Примио га је и председник Српске Владе, Никола Пашић и том приликом Ведрин је предложио план за оснивање пилотске школе у Србији који тада није могао да буде реализован. У Нишу је Жил Ведрин летео на свим типовима авиона, слетао је код Теле куле, а направио је и неколико летова са српским пилотима преносећи на њих своје богато искуство.

Поред пилота, Министарство војно било је приморано да ангажује и неколико страних механичара, јер због штедње нису на обуку у Француску послати српски механичари. Пилотима је наложено да се припреме за опслуживање својих авиона, али то није било могуће остварити за кратко време које су они провели на школовању.

Највећи светски авијатичар дошао је да се стави на располагање Српској држави. Ко је Жил Ведрин, то зна сваки наш читалац. То је онај мали Парижанин што је прелетео Пиринеје и прешао, за најбоље време, највећи број километара од како постоји свет. То је легендарна личност која се од света налази на раздањини тичијег лета... Када је један наш сарадник дошао му, у име редакције, да захвали на пажњи

коју казује Српској војсци, Ведрин му је рекао: „Малим народима, малим способним народима требају крила да полете. Србији су потребна крила за будућност. Ја сам вашу земљу заволео и дошао сам да јој спреми крила. Рат који сада водите, у коме сте показали велико јунаштво и дубоки патриотизам, само је увод у велику борбу будућности, у велики национални рат који Вам предстоји. За тај рат крила су Вам неопходно потребна“.

„Политика“, 19. I 1913.

Границу Србије надлетали аустроугарски пилоти

Показало се, још од првих летова у Нишу, да су српски пилоти који су завршили у Француској школу „Фарман“ мање сигурни у летењу од ученика школе „Блерио“. Томе је, поред система обуке, знатно допринио и сам авион *Фарман-XX*, који је, по изјавама многих пилота, био необично тежак за летење. У томе треба делимично тражити и узроке удеса Новичића и Југовића, који су се десили у јануара 1913. године. Међутим, тим удесима допринела је и лоша процена метеоролошких услова: дувао је јак ветар, падао је снег, било је хладно; неадекватна организација и руковођење летењем и, свакако, жеља српских пилота да што пре лете како би били борбено оспособљени.

Док су српски и страни пилоти вежбали у Нишу, границу Србије на Сави и Дунаву почели су све чешће да надлећу аустроугарски авиони. То је био део снажног притиска који је Аустроугарска монархија вршила на Србију да се повуче са обала Јадранског мора, на које су српске јединице доспеле после великих победа над Отоманском империјом. Аустроугарски авиони крстарили су дуж српске границе, а често су и прелетали на српску територију, дрско кружили над Београдом и околином града, или су на малој висини извиђали долину реке Мораве и пожаревачки округ. Није било ни средстава ни начина да се они у таквим активностима спрече, а нити је питање повреда ваздушног простора било правно регулисано.

У намери да се спречи надлетања сопствене територије Аустроугарско Министарство војске издало је у првој половини

јануара 1913. године наредбу којом се забрањује прелетање српских, руских и италијанских пилота, односно авиона, преко граница Монархије, као и мере које се могу предузети ако до тога дође.

То је дало одрешене руке Српској влади да 3. марта донесе „Уредбу о саобраћају справама које се крећу по ваздуху“ којом је створена законска основа за санкције српских власти према аустроугарским авионима и пилотима.

Та Уредба српске владе, коју је потписао Краљ Србије Петар I Крађорђевић, тако је постала први законски документ о ваздухопловству објављен у нашој земљи и један од првих који су се појавили у свету. Аустроугарска је кратко поштовала ту српску Уредбу. Већ почетком априла, један авион долазећи из Босне, надлетео је Лозницу и када је по писању „Српских новина“ - „...полициска власт према закону о летећим справама, позвала пуцањем у аероплан да се спусти, он је у највећој брзини побегао ка Дрини“.

Недозвољени летови аустроугарских авиона над Србијом настављени су повремено током целе 1913. године, а тако је било и наредне године. То је био део аустроугарских припрема за рат са Србијом, који је годинама унапред „висио у ваздуху“, почевши од анексије Босне и Херцеговине.

Са својим колегама пилотима и осталим припадницима Ваздухопловне команде наредник пилот Михаило Петровић припремао се за наредне задатке, предано и темељно анализирајући искуства из праксе и очекујући наредне летове у борбеним условима. Српски пилоти су очекивали прилику да покажу своје борбене вредности у ратним дејствима.

Мале плате домаћим а велике страним пилотима

Министарство војно образовало је авијатичку команду у Нишу, која располаже са десет добрих апарата система: Фарман, Блерио, Депердусен, РЕП и два апарата руске конструкције, који нису ни за какву употребу. Одређен је већ и аеродром и на њему подигнути привремени хангари. Летење приређују сваки дан наши војни пилоти који су показали неочекиване успехе, а поред њих и четири страна пилота, које је Министарство примило ради образовања пилотске школе и који су плаћени много више него у Француској, док међутим наши војни пилоти примају своје официрске и подофицирске плате. Странци пилоти примају 100 и 200 динара дневно, а наши подофицири немају ни 100 динара месечно, који се не излажу никаквој опасности по живот, а наши пилоти немају ни толико колико би могли да живе. Зар је у стању један поднаредник са својих 40 динара месечно да живи ван касарне, и то још као авијатичар који сваки дан мора да иде на аеродром удаљен од вароши осам километара. Овим људима предстоји сваког тренутка опасност и онда им бар треба толико осигурати живот и дати им скромне новчане додатке, како би могли живети и представљати достојно свој положај. Не учине ли надлежни то још одмах, учиниће при самом почетку стварања војне авијатичке школе и крај.

Прво, што ће се ови пилоти повући, а друго, што ниједан више неће ступити („Вечерње новости“).

Помирењем до истине, просперитета
и цивилизованог света

ОД ЗЛОЧИНАЦА НЕ ПРАВИТИ ХЕРОЈЕ

Треба свако да каже истину о „својима“, изнесе тачне податке и онда заједничком резолуцијом то осуде као мрачни реликт прошлости, уз обавезу да се никада не понови и да истина и непристрасно приказивање буде у свим уџбеницима у региону. На тим основама васпитавати и одгајати здраве младе нараштаје, јер овако их само трујемо и припремамо за неке нове ратове.

Савремени свет је суочен са све многобројнијим и новијим изазовима са којима све теже излази на крај и, уместо очекујуће стабилизације на глобалном и регионалним нивоима, кризе имају тенденцију ескалација. Ситуација на Блиском истоку, мигрантска криза, конфронтације око Украјине и проблеми у којима се наша ЕУ, довољно су озбиљни разлози да се и наш регион запита како са свим тим изазовима изаћи на крај. Због своје мултиетничке и мултинационалне структуре и веома ружних догађаја и искустава из прошлости, наш регион је у озбиљној опасности којој се може супроставити само заједнички.

Предуслов за заједничко деловање и супростављање свим изазовима је истинско помирење.

Да ли су државе региона и њихове политичке елите тога свесни, да ли су спремни и чиме то показују?

Како иначе објаснити да су 20 година након завршетка ратова у Хрватској и БиХ и 15 година након завршетка оружаних сукоба на Косову и Метохији, односи међу новонасталим државама, најблаже речено, мало одмакли од нивоу као пре сукоба. Како објаснити чињеницу да сви имају довољно снага и капацитета да када год треба све врате на ниво затегнутости? Шта је то што не дозвољава да наши односи не буди ни приближно онима на простору Југославије из осамдесетих година или односима између Немачке и Француске 1965. године, такође око 20 година после рата? Разлога има много, изговора многе бити колико ко хоће али је очигледно одсуство добро воље и разумевања озбиљности проблема јер су национализми, учаурени у својим љуштурсима, не дозвољавају здравом разуму да дође до изражаја.

Питање мира и будућности

Крајње је време да схвате сви да је питање општег помирења и катарзе у интересу сваког народа и државе на простору бише СФРЈ, јер је то питање мира, сигурности и будућности.

Лицемерно звуче посланице поводом верских празника у којима верски поглавари не шкртаре у проповедима о миру и помирењу, опросту, љубави, братству, сложи и свега најмирољубивијег и најрадоснијег, уз крупне речи „Боже помози“.

Ни политичари од председника држава, влада, страначких првака и свих других који су у прилици не пропуштају прилику да упу-

ПИШЕ:
Милан
КАРАГАЋА,

дипл.
политиколог,
пуковник у
пензији,
дугогодишњи
војни дипломата

те поруке у којима су чак и дециднији и конкретнији од окоштаних црквених посланица које се не мењају вековима.

То се, углавном, завршава лепим фразом за једнократну употребу, да би одмах после тога, а некад и раније, наставили са тровањем народа изјавама које су потпуне супротне.

Да ли је заиста могуће икако помирење на просторима бивше СФРЈ, у смислу да живимо као људи без мржње и, нарочито, сталног подгревања подбадања, свађа, претњи мржњом и неким новим ратовима.

За помирење су неопходни воља, искреност и храброст, а добре инструкције свима могле бити речи проф. Јеротића и чувено Писмо Аденауера бонском парохи.

Професор Јеротић је још 1999. године, између осталог, рекао: „Последња трагична збивања са српским народом, нису ли још једна и можда последња опомена, шанса и изазов да на столетна питања о карактеру српског народа проговоримо отворену реч, као конзилијум лекара над болесником, јер ће од постављене дијагнозе зависити и лечење... Не треба се бојати изношења истине! Дугогодишња лаж дубоко је искварила овај народ задржавајући га на ступњу детета које то више није. Истина увек чисти и помаже сазревању и појединца и народа. Морамо бити спремни да саслушамо истину о себи, а после тога – не светити се, нити дозволити у себи места анархичној обести. Само у томе случају истина ће деловати катарзично“.

Да су бискупи доспели у затвор...

Слично је говорио и Десимир Тошић: „Ми смо себе оптеретили страшним преступима и злочинима, нисмо свесни шта остаје иза нас као терет, првенствено нама самим, али други нису дужни тај терет да носе. Ја

бих лично волео када би Србија почела да се ослобађа терета који сам помињао. Ако се жалите да су неки наши људи нестали и носите њихов списак, рецимо у Брисел, као наш председник владе, понесите и списак оних који су нестали после наших акција. Када кажете да вам је 122 цркве и манастира погођено у пожару марта 2004, да ли бисте били љубазни да нам кажете колико је џамија порушено на Косову 1999. године? Онда би се многи изненадили кад би видели да је тај број много већи него што је број уништених православних цркава. У Босни је још страшније, однос између уништених православних цркава и џамија је негде 1 : 9. Православна црква мора о томе да говори, да се моли за све људе, а не само за неког епископа из Врања.“

То важи за све народе на овом простору па нека свако уместо речи „српски народ“ стави име свог народа и у оквирима своје државе и нације о томе добро размисли. Када размисли и одлуче се да ураде нешто корисно за свој и све народе, требало би да сви политички и верски лидери, политичари, партијски апаратчици, набеђени новоисторичари и национално-верски патриотски друштвено-политички делатници у облику новинара, списатеља, аналитичара и других пажљиво прочуе Писмо Аденауера бонском парохи. Па када председници новонасталих држава схвате да су заиста схватили нека напишу исто такво писмо верским вођама и верским институцијама својих нација. Подвлачимо, тек онда када буду сигурни да су схватили и да могу бити толико искрени и поштени да наведу све што су припадници њихових нација и вера радили другима, а верски поглавари су ћутали и још ћуте.

Суштина је признати себи и другима истину о себи и другима и искрено пружити руку помирења.

Није тешко ни преписати Аденауерово писмо само у њему променити имена, тако да свако стави име својих, ево писма:

„Према мом мишљењу, немачки народ, а и бискупи и клер сносе голему кривицу због догађања у концентрационим логорима. Тачно је да се након тога можда није имало више што урадити. Кривица је почињена раније. Немачки народ, а и бискупи и клер великим делом, упустили су се у националсоцијалистичку агитацију. Он се готово без отпора, чак делимично с одушевљењем, изједначио на свим подручјима која су означена у чланку. У томе лежи његова кривица. ...Такође се знало да су у концентрационим логорима чињене велике грозоте, да су Гестапо, наше СС трупе, а делимично и наше трупе у Пољској и Русији поступали с беспримерним грозотама према цивилном становништву. Погроми Жидова 1933. и 1938. збивали су се потпуно јавно. Ми смо официјелно обзнанили уморства талаца у Француској. Одиста се дакле не може тврдити да јавност није знала да су се националсоцијалистичка власт и врховна команда стално огрешили у начелу о природно право, о Хашку конвенцију и о најједноставније налоге човечности. Верујем да би, да су бискупи сви заједно једног одређеног дана јавно с проповедаоница заузели став против тога, они могли пуно тога сречити. То се није десило и за то нема изговора. Да су бискупи због тога доспели у затвор или у концентрационе логоре, то не би било штета, напротив.“

Цивилизацијски корак храбрости за помирење

Доношење декларација у којој се државе управо тако декларишу и осуђују јасно по имену и формацији оне који су починили геноциде и доношење закона о забрани негирања злочина, холокауста, геноцида и злочина против човечности и нарочито забрани рехабилитације и величања починилаца тих дела, био би велики цивилизацијски корак ка истинском помирењу, било би олакшање за све. Чак не морају много да се труде пишући једни другима, ево нека препишу Аденаурово писмо и само измене одговарајуће називе. Мислим да би требало у целини преписати став из писма који се односи на бискупе, па рећи „Верујемо да би, да су поглавари свих верских заједница заједно једног одређеног дана јавно заузели став против ратова деведесетих година, да су и наложили својим владикама, бискупима, поповима, жупницима, хоцама да воде антиратну а не ратнохушачку проповед међу својим верницима, они могли пуно тога сречити. То се није десило, они су управо радили супротно, и за то нема изговора. Па хајде сада сви заједно да радимо праву ствар за мир и помирење”

Био би то први цивилизацијски корак храбрости да иступе пред свој народ и свет и поведу га путем катарзе и помирења, а не на путеве нових злочина и страдања.

Да ли је помирење могуће пре свега питање је колико су они који су на јавним државним и верским дужностима спремни да буду прво људи па онда све остало.

Дакле, колико могу председници држава, влада, министри, патријарх, бискуп, реис, владике, бискупи, интелектуалци, академици, набеђени новоисторичари и национално-верски патриотски друштвено-политички делатници у облику новинара списатеља, аналитичара и других, да се и делима уздигну на ниво онога што говоре поводом Божића и Бајрама или другим приликама, колико заиста тако мисле, а колико фолирају.

Било је низ иницијатива, обећања, закљичања па и покушаја и конкретних потеза али још нема оних суштинских резултата. Можда ће актуелни Берлински процес дати додатни подстицај, а ту је још много регионалних иницијатива, надајмо се.

Зашто Енглези не виде истину

Догађаји у вези са Сребреницом показали су још једном да резолуција око које се сви, па и сами Енглези, праве Енглези нема сврхе, више штети него што користи нормализацији у региону.

Резолуција и медијска халабука око ње довела је и до оног срамотног догађаја у Поточарима када је један број присутних покушао да физички угрози премијера суседне државе.

Намеће се питање шта је В. Британија хтела да постигне резолуцијом о Сребреници, откуд толико емпатије баш за страдале Муслимане у БиХ, а затвара очи пред осталим жртвама у БиХ и много масовнијим злочинима у свету за које нити предлаже нити усваја резолуције. Није сигурно да би британска влада могла да објасни сувисло својим грађанима зашто се праве Енглези и наивно као француска саборица.

Ако је некоме заиста стало до мира и помирења у региону, онда то неће постићи једном резолуцијом и папагајским понављањем појма геноцид. Ваљда је довољно што је Међународни суд правде то оценио и ква-

У БиХ на страни муслиманских снага борила се јединица муџахидина састављена од бораца из иностранства.

лификовао, а неки у Србији се такође праве Енглези као да нису чули за ту квалификацију МСП која није оптужила Србију за геноцид нити је, српски народ прогласила геноцидним. Србија се није жалила на пресуду, значи прихватила је квалификацију. Отуда није разумна толика бука и понављање народу страха да ће Срби бити проглашени геноцидним, па неће, неће ни Срби у РС као колективитет и нема потребе да Србија брани РС од тога.

Поново се враћамо на питање усвајања заједничке декларације-резолуције као много делотворније солуције него да нам то Енглези или други намећу. Зашто се давно „мудре елите“ у региону не дозволаше памети да заједно седну и у име својих нација усвоје заједничку декларацију- резолуцију о помирењу и осуди злочина и геноцида. Док год сами то не урадимо и даље ће нам са стране као добровољно „утеравати“ разне резолуције и памет, час једнима час другима. Па једноставно, зато што су склонили закерањима и чувања одступница у окривљивању других. Зато се не одричу отровне реторике из 90-их или је на одређено време одложе.

Само свеобухватна резолуција која осуђује све злочине почињене на верској и националној основи, уз истицање управо примера из целог 20. века, са расположивим бројкама као илустрацијом злочина и геноцида, а не поводом за реваншизам, и, што не рећи истину, истину без онога „да, али“, да је у Другом светском рату у злочинима и геноциду настрадало више од 800.000 Срба, а у ратовима 90-их око 60.000 Муслимана, више од 30.000 Срба, око 20.000 Хрвата и око 14.000 Албанаца, Дакле, пошто геноцид не застаревља, а као што видимо на нашим просторима их је било углавном у функцији етничког чишћења, - десило се страхан геноцид на простору Хрватске и БиХ, али и у Подрињу током Другог светског рата, зашто не објединити све то у Резолуцију о помирењу у региону, да се зна и да уђе у уџбенике. Нико не тражи нити тера садашњу генерацију људи у Хрватској, БиХ, ЦГ, Србији и другде да се самопрогласе кривим али су морално, историјски и по-

литички одговорни да се свим средствима супроставе негирању злочина од најмањих до оних највећих размера и геноцида.

Не тровати неистинама млада поколења

Потребно је само добра воља и цивилизацијски приступ елита да се састану и буду људи па осуде злочинце из својих редова и изразе емпатију према свим жртвама. Према томе, уместо примитивних националистичких ламентирања ко је кога више побио, на којој страни је више жртава, колико пута се помиње реч геноцид, свако се треба људски постидети за онолико колико је зла у његово име почињено, од злочинаца не правити хероје већ управо проговорити о њима као злочинцима и дистанцирати се од њих.

Треба свако да каже истину о „својима“, изнесе тачне податке и онда заједничком резолуцијом то осуде као мрачни реликт прошлости, уз обавезу да се никада не понови и да истина и непристрасно приказивање буде у свим уџбеницима у региону. На тим основама васпитавати и одгајати здраве младе нараштаје, јер овако их само тружемо и припремамо за неке нове ратове.

Уколико елите тако не поступе онда ће и даље само да тупе, а никакве резолуције неће помоћи ни њима, ни народу, ни региону да се врати у нормалу из националистичко-шовинистичке ишчашености.

У основи искреног трајног помирења је истина и спремност да се са њом сви суоче.

Помирење је обавеза према будућим генерацијама, да им скинемо терет суочавања са злочинима за које они нису одговорни, које су неки починили у њихово име.

И коначно, да тиме будућим генерацијама заувек Балкан од бурета барута претворимо у оазу мира и обезбедимо им живот у мирном и сигурном окружењу.

Дакле, истином до помирења у регион - помирењем до истине, просперитета и цивилизованог света.

Како је ЦИА направила преседан за Јовицу Станишића ПРЕСКУПА ХАШКА ПРАВДА

Бивши шеф српске државне безбедности се пред Хашким судом позвао на своје америчке савезнике. Бивши официр ЦИА Лофгрен рекао је да је ЦИА саставила документ да би показала како је „овај наводно зли човек учинио многе добре ствари“

Незабележено је у историји америчке тајне службе ЦИА да начини такав преседан тиме што ће Хашком трибуналу послати поверљив документ гарантујући за Јовицу Станишића како би му помогла да добије привремени отпуст из притвора у Схевенингену.

Захваљујући америчкој штампи, јавност је сазнала да је Станишић осам година био главни човек ЦИА у Београду. У чланку „Лос Анђелес тајмс“, написаном 2009. на основу бројних интервјуа агената ЦИА, уз сагласност агенције, што је за ову тајну службу крајње неочекивано, наводи се како је ЦИА Хагу доставила тајни документ из кога је произашло да је Станишић радио за америчку обавештајну агенцију, „помажући напоре да се у региону склопи мир“, као и да за своје „услуге“ никад није примио ниједан долар од Американаца. То је довело до бројних спекулација да је ЦИА заправо била заслужна за ослобађање Јовице Станишића и Франка Симатовића Френкија из притвора у Хагу. Чини се да је ЦИА тим потезом Јовицу Станишићу вратила дуг.

Грег Милер, новинар који је ово обелоданио, и сам је био изненађен информацијама које је добио. Годинама је пратио рад ЦИА и изјавио је да му се у каријери није десило да агенти те тајне службе буду тако отворени као у овом случају.

„У ноћи када су травњаци празни и лампе дуж пешачких стаза једини извор светлости, Топчидерски парк у Београду је идеално место окупљања шпијуна“, репортажно и поетично почиње овај обиман чланак.

Те вечери 1992. у време грађанског рата у бившој Југославији, Станишић се састао с официром ЦИА Вилијамом Лофгреном. Тада су „два шпијуна склопила тајно партнер-

Јовица Станишић

(Фото Бета/АП/Мартин Бикман)

ство за које нико није сазнао“, наводи се у тексту.

Милер пише да су Милошевићевог шефа службе Државне безбедности Јовицу Станишића многи сматрали мозгом режима „захваљујући коме је свет добио застрашујући нови термин ‘етничко чишћење’“, али официру ЦИА Вилијаму Лофгреноу била је потребна помоћ јер ЦИА није знала шта да ради када је у Југославији избио грађански рат. По избијању сукоба у Босни и Херцеговини, америчка тајна служба је желела да дође до обавештајних података изнутра, пише лист, наводећи како су Станишић и Лофгрен на тајним састанцима на бродовима

и у безбедним кућама дуж Саве размењивали детаље о функционисању Милошевићевог режима.

Јовица Станишић се пред Хашким судом позвао на своје америчке савезнике. Бивши официр ЦИА Лофгрен рекао је да је ЦИА саставила документ да би показала како је „овај наводно зли човек учинио многе добре ствари“.

„Лос Анђелес тајмс“ је навео да се Станишићева одбрана у Хагу заснивала на разговорима са званичницима америчких и српских обавештајних агенција. Амерички лист је имао увид у документа међу којима се налазили званични досијеи српске обавештајне службе и извештаји на седам страна о периоду грађанског рата у бившој Југославији. Такође, објављени су и делови докумената које је Станишић написао док се налазио у притвору у Хагу.

Станишић себе представља као човека који је покушао да утиче на Милошевића да буде умеренији и који је интензивно сарађивао са ЦИА како би зауставио кризу, наводи се у тексту.

„Ја сам институционализовао сарадњу с америчким обавештајцима, упркос томе што су односи између наше две земље били веома лоши, та сарадња је у великој мери допринела деескалацији сукоба“, написао је Станишић, а пренео „Лос Анђелес тајмс“.

Тужилац Дермот Грум је на суђењу у Хагу показао фотографије Станишића с припадницима специјалних јединица као и видео снимак на којем се види како припадници паравојне формације „шкорпиони“ убијају муслимане. Бивши припадници ДБ-а оспоравали су свој удео у овим злочинима. „Никада нисмо починили геноцид. Напротив, покушавали смо да га зауставимо“, казао је Владо Драгићевић, који је годинама био Станишићев заменик, наводи се у тексту.

Официри ЦИА који су радили у том региону рекли су да никада нису видели доказ да је Станишић умешан у ратне злочине.

Агенти америчке тајне службе Станишића су сматрали кључним савезником.

„Лос Анђелес тајмс“ је открио и да је Станишић на једном од састанака с Лофгреном, предао фасциклу с документима међу којима су били и дијаграми склоништа и других објеката које су српске компаније изградиле у Ираку за Садама Хусеина.

„Институционална сарадња“, приватлук, или издаја
ШОЈИЋ

То како у Хагу пролазе амерички штићеници мање-више је познато. Пролазе добро. Баш као и чињеница да је некадашњи први човек српске државне службе безбедности, претече БИА, господин Јовица Станишић, дуго година радио за ЦИА. Из најбољих намера. Да сачува мир на Балкану. Тајно се сусретао са америчким обавештајцима по београдским парковима, по сплавовима, на америчким ратним бродовима у Јадрану, по џез клубовима у САД, у лову са пушкама из прошлог века. Све је то

објавио „Лос Анђелес тајмс“, наводећи и друге пикантерије. Од давања поверљивих докумената, све у племеним напору да се спречи ескалација рата на овим просторима, до одавања локације на којој се налазе заробљени француски пилоти с обореног „миража-2000“ изнад Пала.

Заправо, овде неко дебело лаже, или „Лос Анђелес тајмс“, који пише да је то било 1993, а било је 1995. године, и наравно сам Станишић који наводи да је он јавио ЦИА где се налазе заробљени француски пилоти. То нема благе везе с истином, јер главну улогу у ослобађању француских пилота 1995. имала је Војска Југославије, а не ДБ и Станишић. Они појма нису имали где су пилоти, јер њима генерал Младић, као цивилној служби, уопште није веровао. Како се сада види, са разлогом. Уосталом, на примопредаји пилота француском генералу Дуену у Зворнику нису били ни Станишић, нити неко од шефова ДБ-а, а били су шефови војних служби из

Београда. Није лепо приписивати себи заслуге које не постоје.

Јовица Станишић као шеф тајне службе никоме није подносио извештаје о тим сусретима с америчким пријатељима. Изгледа да је био уверен да само он може да спаси Србију. Можда су га у то уверили амерички пријатељи, који сваки контакт са страним особама обавезно морају да пријављују надлежним контролним органима, па онда да одговарају на питања пред одређеним комитетима у Конгресу САД. То је правило и процедура у свакој демократској држави. Изговор типа шта урадити ако држава није демократска, ако јој је на челу, рецимо, Слободан Милошевић, па ћу ја сам себе да одредим као спаситеља Србије, не држи воду. Господин Станишић улогу спаситеља није верификовао на изборима, а није извршио ни пуч. Са позиције на којој је био „институционална сарадња“, како он то назива, са момцима из

Међутим, Станишић никада није узео ни долар од ЦИА, није учествовао у њеним операцијама, нити је чинио било шта што је сматрао издајом свог шефа, пише амерички лист.

После многобројних тајних састанака, Станишић је, како пише лист, убедио Слободана Милошевића да му дозволи да успостави контакт с ЦИА.

У писму достављеном 2004. Хашком трибуналу ЦИА пише како је Станишић покушао да спречи неке од ратних догађаја у Босни и да је у пролеће 1993. на наговор ЦИА, извршио притисак на Ратка Младића, начелника Генералштаба Војске РС, да на кратко прекине гранатирање Сарајева, пише лист.

„Он је помогао у ослобађању 388 војника НАТО-а којима су скинули униформе и везали их за стабла да би служили као људски штит од бомби НАТО-а. Станишић је написао како је преговарао о ослобађању талаца уз подршку руководиоца ЦИА“, наводи се у тексту. Додаје се и да је покушао да интервенише 1993. када су оборени и заробљени француски пилоти. „Младић није хтео да призна да је заробио пилоте, али моја служба је успела да открије околности и место њиховог заробљавања и доставила је те информације ЦИА и француским властима“, написао је Станишић.

Даг Смит, шеф станице ЦИА у Босни, почео је редовно да се састаје са Станишићем. Једном приликом срели су се на неком броду на Сави, пише у тексту.

Тадашњи директор ЦИА Џон Дојч позвао је Станишића у седиште агенције 1996. Шефа српске тајне службе Американци су угостили у цез клубу „Блуз ели“ у Џорџтауну. Сутрадан, водили су га у лов на птице у Мериленду. Тада су, пише „Лос Анђелес тајмс“, Дојч и Станишић пуцали из Паркер пушке израђене 1937. оружја коме се диве колекционари.

Александар Бојовић
Извор: *Политика*

Ленглија, мирише на приватлук, па и на издају.

Оптужени да су одали Москви америчке атомске тајне, Розенбергови су својевремено завршили на електричној столици. Код нас је пре 19 година дошло до врло необичног споразума једне војне службе са америчком, али не са себи сродном службом већ Одбрамбеном обавештајном агенцијом, која између осталог третира и нашу. И ником ништа. Издаја је код нас постала феномен јавног подсмеха, свако ко се осећа прозваним јавно и признаје да је издајник. И сви се смеју. А онда нам екселенција Кирби саопшти то што нам саопшти.

Све Шојић до Шојића...

Мирослав Лазански
Извор: *Политика*

Овде и данас

ПОЗДРАВ МБАСАДОРА КИРБИЈА

Како је амерички амбасадор потврдио писање „Печата“, и шта ће тим поводом учинити српске власти

Док пакује кофере уочи свог одласка с функције амбасадора Сједињених Америчких Држава у Београду, а непосредно пошто је отворено преговарачко Поглавље 35 са Европском унијом, Мајкл Кирби упутио је Србији поздрав испуњен претњом и најавом нових притисака. „Не тражимо да Србија призна независност Косова, већ нормализацију односа Београда и Приштине“, рекао је прошле недеље у интервјуу „Новостима“ Кирби оно што смо имали прилике да чујемо безброј пута до сада. Али је овог пута и додао: „Шта ће та нормализација на крају тачно значити, на Европској унији је да дефинише, али, по нама, то укључује и чланство Косова у Уједињеним нацијама.“ И још је напоменуо: „Западна Немачка никад није признала Источну Немачку, а она је била у УН.“

Америчке намере

Пре свега, да би се разумео значај ове Кирбијеве најаве, неопходно је истаћи да је он први западни званичник који је званично, јавно, рекао да ће од Србије бити захтевано да се сагласи са уласком Косова у Уједињене нације. При чему читаоци „Печата“, тек да се подсетимо, барем четири године знају да је поодавно решено да ће нам овакав захтев бити испостављен, и да је једино преостало питање темпирања његове формализације.

Да ли је Кирби, можда, у „Новостима“ напустио на своју руку? Поједини овдашњи аналитичари сугерисали су и овакву могућност. Али она је искључена. „Викиликсове“ депеше, то јест депеше америчке дипломатије које је „Викиликс“ подарио свету на увид, показују да се с Вашингтоном брижљиво координишу чак и медијски наступи овдашњих заговорника америчке попитике - које бисмо назвали домаћим издајницима да нисмо овако политички коректни - а камоли званичника америчке администрације. Уосталом, прочитајте пажљиво. Амбасадор Кирби није рекао да он мисли да ће се од Србије тражити да припусти Косово у УН него је говорио у множини. Што значи да је реч о званичном ставу званичног Вашингтона.

Кирби се јесте оградио када је изјавио да се овде ради о ставу САД, а да је коначна одлука на Европској унији, али Кирби делује као углађени човек и ово је пука куртоазија. САД су натерале ЕУ да уведе саикцијс Русији иако јој - Унији - то није у интересу, САД су управљале - показала су то документа словеначке дипломатије које су објавили „Печатова“ дописница из Љубљане Светлана Васовић Мекина и њен супруг Игор Мекина - и признањима Косова од стране чланица ЕУ још 2008. године, и нема овде места сумњи да ће и сада Брисел урадити онако како му Вашингтон заповеди. Другим речима, очекујмо да ће се истоветан захтев, захтев за српским благословом за улазак Косова у УН, појавити и на преговарачком столу у Бриселу. Наставак дијалога Београда и Приштине заказан је за јануар 2016. године.

Кирбијево упућивање на споразум Источне и Западне Немачке, из 1972, указује пак и на који

ће начин овај захтев бити операционализован: применом дакле овог искуства - иначе иеприменљивог на наш случај јер је тамо била реч о једном народу у две државе, а овде о два народа у једној држави, сходно Резолуцији 1244 - које нам је већ потурано 2007. године, када га је на преговарачки сто бацио Немац Волфганг Ишигер. Укратко, да се сада не замарамо фине сама, од Србије ће се затражити писмена сагласност на улазак Косова у Уједињене нације и друге међународне организације.

Руски фактор

И то ће, сва је прилика, бити учињено ускупо. Како, уосталом, другачије протумачити Кирбијеву провокацију? Ово убрзање притиска на Србију у директној је вези с односима САД и Русије, и тежњом Вашингтона да Русију протера с Балкана; ствар је у томе што је руски политички утицај у Србији ојачан захваљујући српској потреби за руским ветоу у Савету безбедности на улазак Косова у УН. Нестане ли ове потребе, одрекле ли се Србија Косова сама, смањиће се и утицај Москве на Београд, логика је којом се руководи Вашингтон у својој тежњи да одржи глобалну хегемонију, што подразумева и хегемонију над читавим Балканом а нарочито Србијом.

То значи да је, заправо, једино преостало питање српског одговора на будући евроамерички захтев. Питање је утолико значајније јер ће - буде ли овај захтев одбијен - то значити и застој у бриселском дијалогу Београда и Приштине, а то ће за собом повући и застој у преговарачком Поглављу 35, што ће пак изазвати и хибернацију читавих српских ЕУ интеграција, како је то уосталом и предвиђено Преговарачким оквиром Србије и Европске уније.

Поред свих разлога за стрепњу, постоје и (макар) два разлога за наду. Први се састоји у томе што је овакав захтев - за српском сагласношћу на улазак Косова у међународне организације - већ одбијен уочи склапања Првог бриселског споразума. Други, у томе што је ово одбијање спроведено и у дело иашим успешним супротстављањем уласку Косова у Унеско. Српски званичници, неки учтивии неки директнији, сад најављују наставак ове политике, свакако свесни какве ће последице то изазвати. Ипак, иесумњиво је и да су свесни да у овој борби, одредимо ли се за њу, нећемо бити сами. Да ћемо у њој имати и подршку Русије. И зато што смо пријатељи, и зато што Русија има интересе на Балкану подударне с нашим, и зато што је Русија данас јача него што је икад била још откако су Американци помислили да су је поразили заувек. Дакле, следи нам узбудљива 2016, која би могла да постаје и година преокрета.

Никола Врзић
Извор: *Печат*

У посети Геронтолошком центру Матарушка Бања

НИСУ ЗАБОРАВЉЕНИ

Делегација Градског одбора УВП Краљево недавно је уприличила посету Геронтолошком центру у Матарушкој Бањи и корисницима војних пензија који су тамо смештени.

Представнике УВПС примила је директорка Геронтолошког центра Светлана Радисављевић, обавестила их о делокругу рада и пружила им основне податке о Центру.

Разноврсна кадровска оспособљеност и квалитетно тимско функционисање су прилагођени специфичностима старих особа, њиховим потребама, интересовањима али и очекивањима са којима долазе у Центар. Све је подређено што ефикаснијој реализацији постављених циљева као и унапређењу квалитета услуга и услова боравка у Центру. Та установа пружа потребну бригу и помоћ за више од 200 особа, међу којима је и 11 корисника војне пензије.

Сусрет делегације и корисника војних пензија који су смештени у центру уприличен је у кафе клубу, који је иначе најчешће место за окупљање и дружење. Нема сумње да је ова посета и разговор, побудила велику радост присутних корисника војне пензије. Како рекоше то је доказ да нису заборављени.

У пријатном и отвореном разговору чланови Градског одбора су обавестили колеге о активностима УВПС на заштити социјалног и друштвеног положаја војних пензионера, а пре свега о усклађивању војних пензија за 11,06 одсто. Нису изостала ни питања из области здравственог збрињавања, у првом реду одласка у војну амбуланту за прегледе и подизање лекова и исплате путних трошкова за одласке на лечење на ВМА оних који могу да издрже путовање. Војној амбуланти су захвални што омогућава да једно лице може да подигне лекове са више пацијената, посебно за оне слабије покретне.

Уклапање у нову средину је чисто индивидуална ствар и не подноси га сви на исти начин. Неко се уклопи за пар дана, а неко не успе ни за годину. Све зависи од самог корисника. Брачни пар Несторовић има више од 50 година брачног стажа, али су пре отприлике годину дана одлучили да дођу у Центар и по њиховим речима нису се ни једног тренутка покајали. Господин Несторовић, иначе интендант, не крије задовољство смештајем, хигијеном, исхраном, здравственом заштитом, културним садржајима, грејањем, отклањањем кварова, прањем веша и слично. Каже да му је овде много једноставније, безбрижније и лепше. Има довољно времена и за ангажовање у креативним радионицама које организују стручна лица из Центра. Похвале на смештај и однос особља имају и Миљко, Тирке и Пера. Пера је иначе песник. Пише стихове и до сада је објавио једну књигу, али се нада да неће остати на томе.

За све нас је најзначајније да су корисници који се налазе у Геронтолошком центру задовољни бригом која им се посвећује. Најтеже је ипак онима који болују од тешких болести, па су смештени у стационару. Њихово кретање је ограничено а посете врло ретке.

На крају посете, председник Градског одбора захвалио се свим запосленим у Центру на бризи коју пружају нашим пензионерима. Корисници центра су пожелели да оваквих посета буде и убудуће, као и да редовно буду информисани о свим питањима од значаја за војне пензионере.

Јован Симић

Доброчинитељи на делу

ПОКЛОНИ МАЛИШАНИМА

Један од приоритних задатака ОпОд УВП Крушевца је помоћ деци палих бораца и ратних војних инвалида. Због тога су Годишњим планом рада ОпОр УВП Крушевац планиране две хуманитарне акције: подела школског прибора деци свих узраста, поводом почетка школске године и уручење новогодишњих и божићних пакетића за малишане млађе од 10 година.

Реализацију хуманитарне акције „Једна пакетић – много љубави“ за децу палих бораца и ратних војних инвалида ОпОд испланирао је до детаља, тако да је у потпуности успела.

Почетком новембра послати су дописи потенцијалним донаторима, за које се сматрало да ће својим скромним прилозима помоћи хуманитарну организацију. Затим је одржана седница ОпОд, на којој су до детаља испланиране обавезе сваког члана ОпОд, договорено место

одржавања, број деце за које треба припремити пакетиће, о садржају пакетића, послужење за децу и родитеље и друго.

Акцију је новчаним прилозима подржала адвокатска канцеларија Костић ДОО „Брана комерц“ из Крушевца.

Свечаност је почела поздравним говором председника УВП Крушевац Душана Самарића, који је деци и родитељима, честитао новогодишње и божићне празнике, пожелио им добро дравље, дуг живот и личну срећу, а донаторима се захвалио на помоћи.

Велику заслугу у реализацији ове манифестације има Градски одбор ЈС који је уступио своју просторију. Улогу Деда Мраза преузео је повереник из Бруса Зоран Миловановић, који је деци дочарао новогодишњу атмосферу и створио пријатни амбијент.

Заједнички снимак на крају свечаности потврдио је да је акција у потпуности успела, да су сви отишли задовољни, а Оштинска организација УВП Крушевац, по ко зна који пут, на делу потврдила да је с правом социјално-хуманитарна организација. **мр А. Симоновски**

Акција ветерана Црне Горе

РАДИОНИЦА У „СИДРУ“

Хотел „Сидро“ у Бару као домаћин последње акције из календара друштва ветерана Црне Горе, укупно 64 учесника на дводневном успешно организованом радионици – семинару. Били су то рекреативци ветерана из Плава, Берана, Подгорице, Никшића, Цетина, Тивта, Бара и Херцег Новог, тако да је масовно присуство дало озбиљност целој манифестацији.

Према програму, едукативна радионица је имала више садржаја са различитим темама. На предавањима су се учесници упознали са утицајем вежбања на здравље и социобиолошки статус особа трећег доба и режимом исхране. Огледне показне вежбе су одржане у кошарци (тројке), фитнесу, набацивању обруча и пикаду. Били су ревијалног карактера, док је такмичарски део обављен само у спортском риболову (лов рибе улицом на мору). У тој дисциплини најуспешнији су били Вукајло Раденовић и Садрија Цариковић из „Ветерана“ Плава и Ранко Миљевић, члану „Аса“ из Подгорице, који су награђени медаљама, дипломама и књигом „Лауреати нишкишког спорта“. Одржан је судијски семинар на којем су учесници детаљно упознати са свим задацима на борилиштима од пропозиција, пријаве такмичара и вођења записника.

Ова радионица је успешно организована као традиционална програмска акција. Жеља нам је била да се што већи број наших чланова упозна теоретски са значајем вежбања, са правилном исхраном и односом према рекреацији, и практично са организацијом такмичења и суђења. Једиствена је жеља за још већу масовност, за пуну регуларност и фер плеј. Убудуће ће на свим такмичењима, за сваку дисциплину биће делегирана по двојица судија из различитих друштава. Било је разговора о допуни Пропозиција а свим учесницима едукативне радионице су уручени сертификати, рекао је Радивоје Здравковић, председник Такмичарске комисије Црногорског савеза друштва ветерана. **Т. Б.**

НАБЕЂЕНИ ЛАЖЉИВАЦ

Младост лудост! То ћете често чути од старијих људи када се сећају неких догодштина које су се збивале у време док су били у средњој школи или на студијама. Било је ту, на пример, много тога што би се тицало „варања“ професора због ненаучених лекција или нерађених домаћих задатака и томе слично.

Али оно што се мени једнога дана (пре много година) догодило је нешто што би се, нема сумње, сасвим сигурно могло објаснити само изреком на почетку текста („младост - лудост“), уз једну малу ограду да смо се у то време, моје колеге на послу и ја, увелико приближили зрелом добу.

А у Редакцији „Народне армије“ је тада било доста новинара који су „покривали“ мноштво јединица, команди и установа ондашње ЈНА, тако да је готово свакога дана, у потрази за новинарским темама, бар половину њих било на службеном путу („од Триглава до Бевђелије“).

На тим путовањима смо се сретали и упознавали многе људе, понајпре старешине, о чијим смо јединицама писали, настојећи да у наше чланке „уградим“ што више података о њиховом искуству везаном за обуку војника као пјединаца, али и читавих војних колектива како би се они који су у обуци, гдекад, заостајали могли да угледају на оне који су били међу најуспешнијима и стално „вукли напред“.

Ех, с једног таквог путовања враћао се мој тек коју годину старији колега (К. С.) и у возу који је из Суботице грабио војвођанском равницом ка Београду упознао девојку којој се представио не својим, већ мојим пуним именом и презименом. На путу до престонице имао је доста времена за удварање, које му је, по свему судећи, прошло к'о трен, што је мој колега изгледа схватио тек када се воз зауставио у Новом Саду, где је девојка сисла.

И, сад, какаве то везе има са мном? - питаћете се.

Ако не наслуђујете, рећићу вам одмах: та девојка ме је сустредан позвала телефоном (из своје куће) и свађалачким тоном ме упитала: „Па где си, мангупе, читав сат сам дреждала на Теразијама, а тебе - ни од куд! Ево ме поновно у Новом Саду. Дуго сам држала телефонску слуша-

лицу у руци, размишљајући да ли да ти се јавим...”

„Са ким то ја, извините, разговарам?“ - питам што је могуће уљудније.

„Како са ким, лажљивче! Зар си заборавио да смо се увозу договорили да ћеш ме данас поподне, у 14 сати, чекати испред палате „Албанија“...”

Признајем, нисам могао чудом да се начудим. Мало оћутах, па рекох:

„Колико се сећам у Новом Саду сам боравио пре готово годину дана. Нисам упознао ни једну девојку, понајмање тебе“. (О некаквом персирању није било ни говора, јер ме је, чим је проговорила, назвала лажљивцем).

„Ма немој! Право си невинишце... А док смо се возили ка Новом Саду причао си ми, с нескривеним одушевљењем, како си ти војни новинар, како водиш рубрику „Наука и техника“, како си у Новом Саду боравио често и како ти се тај град и људи у њему веома допадају... Рекао си ми, чак, и то да је Нови Сад, после Београда, град у коме би највише волео да живиш. Па, зар сада очекујеш да ти поновим све оно о чему смо успут причали?“...

„Не треба“ - процедих кроз зубе, јер у канцеларију у том тренутку уђе уредник, потпуковник Илија Томић, држећи у руци мој рукопис, прлично изжврљан (изредигован), што се могло закључити већ при првом погледу. „Кад завршиш с телефонирањем, дођи до мене“ - рече мој први уредник, оставивши рукопис на столу.

„Хоћу, друже потпуковниче!“ - одговорих и наставих да слушам непознату девојку.

„Не знам како да те уверим да то нисам био ја“ - рекох јој смирено.

„Ма немој!“ - поново ће она. „Како ја дођох баш до твог телефона?“...

„То се и ја питам“ - рекох зачуђено.

„Записао си ми га налистичу истргнутог из бележнице на којој је био утиснут велики твој листа.“

„Добро, доћићу сутра у Нови Сад. Чекај ме испред Српског народног позоришта, у 18 сати“...

„Немој да долазиш, лажљивче!“ - рече она.

Нисам отишао. Али сам, претходно се распитавши код секретарице Каће, брзо сазнао ко је тих дана службено боравио у Суботици. За време једног ручка у „Борбином“ ресторану на шестом спрату, рекох мом и данас врло драгом колеги да се за оно што је урадио на том службеном путу никако не може рећи „Младост - лудост“.

На то се он, загрљивши ме, само насмеја, признавши да ни сам не зна због чега је то учинио.

Влада РИСТИЋ

Дружење Сомбораца

ПРЕДСТАВЉЕНА МОНОГРАФИЈА

УДому ученика Сомбор одржано је девето дружење ветерана сомборских ваздухопловаца. Дружење је протекло у пријатељској атмосфери. Евочиране су успомене из периода када се радило на аеродрому Сомбор и када су за потребе РВ и ПВО извршавани задаци обуке младих војника свих специјалности. Најтеже је сећање ипак оно на разарање инфраструктурних објеката у режији агресора НАТО-а.

Да се не заборави, сви припадници ВНЦ-а учествовали су у писању монографије сомборских ваздухопловаца. Аутор монографије Михајло Миша Дугић током дружења промовисао је друго издање те књиге.

С. Дринић

Снимио:
Сабрија
Шабановић

Забележено у Зрењанину

СУМИРАЊЕ РЕЗУЛТАТА

УОпштинској организацији УВП Зрењанин, 22. децембра, уз велики број чланова Удружења, на свечан начин обележено је 22 година од оснивања УВПС.

Уводну реч имао је председник ОпОд Душко Мајкић, који је евоцирао успомене на време и дан када је формирана Општинска организација УВП Зрењанин. Посебно је истакао најзначајније активности и резултате које је Општински одбор Зрењанин постигао у 2015. години, а и на проблеме са којима су се сусретали чланови општинске организације у том периоду, борећи се за остављање закинутих права.

Додељена су и признања: захвалница УВПС Момиру Васиљевићу, а симболична новчана награда - Милутину Стевишићу.

Свечаност је настављена заједничким дружењем у ресторану „Аласка тајна“, на опште задовољство свих присутних чланова Удружења и гостију.

Л. Дубравац

Потпуковник у пензији
Сандре Петкоски, кандидат за
Гинисову књигу рекорда

ПЛАНИНАР, ФОТОРЕПОРТЕР, БИЦИКЛИСТА...

Шесдесет осмогодишњи Сандре Петковски, војни пензионер 30. октобар 2015. године доживео је један од најрадоснијих тренутака у животу. Наиме, тога дана је изабран за члана Српске краљевске академије научника, и уметника Србије, што је реткост да неко, а посебно војни пензионер добије тако високо признање.

Ко је, заправо, Сандре Петкоски и чиме је заслужио то признање?

Рођен је у Охриду 1947. године, где је завршио основну и средњу школу, затим Војну академију Копнене војске и Високу војно-политичку школу. У току војне службе обављао је командирске и командантске дужности у гардијским, школ-

ским, граничним и тупним јединицама.

Службовао је у Београду, Ваљеву, Билећи, Срајеву, Пироту, Прокупљу, Нишу и Пећи. Ожењен је, има двоје деце и троје унукади. Живи у Прокупљу, активан је водич туриста, планинар и фоторепортер. Председник је Организације резервних војних старешина у Прокупљу.

Да постане члан Српске краљевске академије научника и уметника у Београду, највише су допринели бројни путописи о знаменитостима топличког краја, са посебним акцентом на стазе здравља, бање и планине.

Сандре је разрадио стазу здравља од Пролом Бање преко Радан планине до циља – Ђаволје вароши. Пешачећи са туристима из Србије и странцима, небројано пута, он је као планинар допринео да се најкраћим путем дође до јединственог споменика природе у свету.

Мада у трећем добу живота, војни пензионер Сандре Петкоски, са ранцем на леђима, фотоапаратом око врата, компасом, пиштаљком и чутурицом за воду, често другује са планинама, а интензивно се бави пливањем и бициклизмом.

Препешачио је све планине Србије и видео безмало све лепоте предходне Југославије. Препешачио је око 50.000 километара, више него што је обим земље око Екватора (40.069 км). Тема „Коте и природне лепоте Србије“ кандидовала га је за Гинисову књигу рекорда.

Ранко Бабић

Турнир у Краљеву

ШАХ ЈЕ НЕЗАМЕНЉИВ

Вероватно да нема старијег грађанина у Србији а да није чуо или не зна за *Магнохром* из Краљева. Тај индустријски гигант је успешно радио и обезбеђивао egzистенцију великом броју Краљевчана, све до доласка нове власти и лоше приватизације која је уништила ово предузеће. Чести протести радника нису били довољан сигнал властима да раскину уговор са *Миталом* и спрече пропадање фабрике. Покушаји дела запослених да обнове производњу нису наишли на подршку, тако да сада једино живе сећања на прошла времена и успешан *Магнохром* из тог доба.

Овако велика и успешна фабрика је водила рачуна и о својим пензионисаним радницима. Удружење пензионера *Магнохром* је наставило да окупља своје чланове кроз разне видове дружења и помоћи. Многима се чини да је шаховска секција ипак најактивнија. Велики број чланова се окупља око секције коју води Жика Марковић зван Цин. Чести су сусрети са сродним шаховским екипама из суседних градова где се поред шаховске игре негује и међусобно дружење и пријатељство.

Управо на Марковићев предлог је организован и шаховски турнир на осам табли између *Магнохрома* и Градске организације УВП Краљево. Турнир је одигран 12.12.2015. године у ресторану Под обалом код Бошкића. Екипу домаћина су чинили: Марковић, Бигић, Белоица, Лазовић, Каличанин, Крунић, Жарковић и Мичета а екипу УВП: Вујић, Стаменковић, Тонашевић, Ђикић, Вукићевић, Андрић, Медаковић и Симић. Пријатна атмосфера у којој се турнир одржавао је одмах дала до знања да резултати нису у првом плану, посебно када се зна да је *Магнохром* уграна екипа и апсолутни фаворит. Судии нису постојале нити је било потребе за њиховим ангажовањем. Према евиденцији коју је водио Родић из УВП укупан резултат на крају турнира је био 56 према 24 поена за екипу *Магнохрома*.

По завршетку турнира настављено је дружење уз лепо припремљен ручак са одличном прасетином и понеком чашицом пића. Поред постојећих, створена су нова познанства и нада да ће се и убудуће дружити. Власник ресторана је дао дозволу да убудуће сваког дана од 10 сати његове просторије могу користити сви пензионери за играње шаха. Простор је изузетно добар, једино што са собом треба понети шаховску гарнитуру и одабрати противника. С обзиром на недостатак простора за пензионере овај гест свакако заслужује посебну пажњу.

Готово смо сигурни да ће се оваква дружења наставити и у наредном периоду, јер је то нескривена жеља свих учесника.

Јован Симић

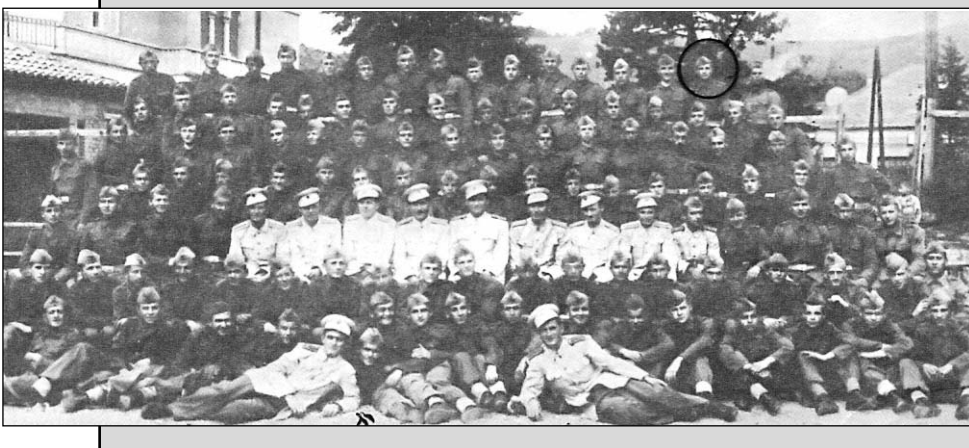
ИЗ АЛБУМА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

На фотографији су питомци 1. класе Техничке подофицирске школе. Фотографија се снимљена у Илирској Бистрици 1952. године. Школовање је класа завршила јула 1954. године у Загребу, где је пресељена из Илirsке Бистрице у јесен 1953. године, када је избила Тршћанска криза, па су касарне населиле друге јединице. Класа се доселила на Черномерец у Загреб, у касарну артиљерије, која се дислоцирала у Задар. Капетан прве класе Фране Сорић био је начелник Школе, Јоксим Остојић комесар, командир прве питомачке чете - Јово Јовановић, друге чете - кап. прве класе Вилим Гашпаревић.

У горњем реду се могу распознати Вилим Гашпаревић, Јанез Шлемец, Никола Николетић, Јоксим Остојић, Фране Сорић, Милош Поповић и други.

У доњем реду су Милојко Дивац и Јово Јовановић (1926), пензионисани пуковник.

Митар Пејић, Бања Лука.

Војни пензионери у Крушевцу

НАЈЗАД У „СВОЈОЈ“ КУЋИ

Највећи проблем у раду Општинског одбора УВП у Крушевцу била је просторија за рад. Општински одбор УВП Крушевац од 2005. године, своју делатност је обављао у „туђим“ просторијама. Као нестраначка, непартијска, невладина, а преваходно хуманитарна организација, Општинска организација УВП Крушевац, била је принуђена да користи управо просторије страначких организација.

Више пута је ОпОд у својим извештајима изразио захвалност и доделио одговарајућа признања Градским одборима СПС-а, ПУПС-а и ЈС.

Тај горући проблем решен је. Захваљујући вишегодишњем ангажовању председника УВПС Љубомира Драгањца и чланова Општинског одбора УВП Крушевац, обезбедена је канцеларија за рад у касарни „Цар Лазар“. Велике заслуге за ово имају и Команда гарнизона, а посебно Команда 246. батаљона АБХО, са потпуковником Зораном Вукадиновићем на челу, који пружа сву неопходну логистичку подршку.

Велики допринос за уређење канцеларије и стављање у функцију има председник ИзОд УВПС Зоран Вучковић, који је обезбедио део новчаних средстава и тиме убрзао пресељење.

Добра је вест што ће Команда гарнизона обезбедити линију за фиксни телефон, који је такође био неопходан за рад Општинског одбора. То ће сада олакшати комуникацију ОпОд са чланством, а старији и болесни чланови неће морати да лично долазе „по информације“, што је до сада било неопходно. Сматрамо да је овим решен и тај проблем.

Упорност се исплатила: напокон смо у „својој“ кући. Створени су сви услови да резултати рада ОпОд буду још бољи.

мр А. Симоновски

Из општинске организације УВП Крушевац

НЕЗАБОРАВНО ДРУЖЕЊЕ

Чланови комисије за културно-забавне активности ОпОд, организовали су 24. децембра дружење у ресторану „Брза пруга“ у Крушевцу. Војни пензионери су се окупили како би сумирајући резултате у 2015. години, ведри и расположени дочекали нову 2016. годину.

Чланови Удружења провели су изузетно лепо и весело поподне, за шта се посебно побринуо повереник из Бруса Зоран Миловановић, који је певао и свирао на гуслама.

Поздрављајући присутне чланове Удружења и пожељевши им пријатне тренутке, добро здравље и све најлепше у новој 2016. години, председник Душан Самарџић захвалио се Радмановцу и Титусу на уложеном труду око организације дружења и констатовао да је претходна година, и поред потешкоћа око просторије за рад, била успешна.

Заложено се да новогодишње дружење буде традиционално и још масовније.

мр А. Симоновски

Занимљивост из Великог рата

ТАИН-ХЛЕБ СРПСКОГ РАТНИКА

Подела таина деци у ослобођеним крајевима после Кајмакчаланске битке

Када је приликом мобилизације 1912. године нареднику Алекси Здравковићу, тада терзији, војнику из Пирота да-то је следевање таина, на одласку мајка га саветовала да не окуси ни залогат тог хлеба, већ да га читаво време носи уз себе, верујући да ће га он сачувати од непријатељских куршума. Са тим таином, и поред бројних искушења глади, Алекса је прошао бројне битке и велике окршаје, од Пирота до Битоља и Прилепа у Балканским ратовима, и од Мачве до Солуна у Великом рату. После шест година ратовања вратио се у родни Пирот овењан бројним одликовањима и са првим таином у торби.

Хлеб је најчешћа храна на трпези у свим деловима света значајна за пуко преживљавање. Символ је живота, духовности и одраз културе. Међу хлебовима значајно место припада таину-војничком хлебу који, између осталог, сведочи и о етичким и симболичким вредностима и у најтежим условима, попут рата.

Прво редовно следевање хлеба војсци увела је Турска у другој половини 19. века. Иза ње, након ослобађања од Турака, редовно следевање уводи се и у српској војсци, а тек после тога уводе га Французи и други. Назив војничког хлеба таин арапског је порекла и значи одредити (количина), док су је турци користили у значењу - следевање.

Просечне тежине пола оке (једна ока 1,282 килограма) од белог оштрог у комбинацији са раженим брашном, умешаним са водом и сољу, по тадашњим нормативима у Великом рату, дневно је следевао српском војнику око један килограм, аустројском 700-800, немачком 750, француском 700 и британском 680 грама. Округлог облика, хранљив и веома цењен код војника, често је представљао и једину храну која је обезбеђивала преживљавање.

Како се рат захуктавао, тако се и следевање таина смањивало. Добијао се све ређе и постао чак једна врста луксуза. И не само то. Како није било Србина без породичне, крсне славе која представља један од најважнијих и најстаријих религиозних обреда код нас, не ретко дешавало

се у време Великог рата да током краткотрајних затишја и борбених предах, уместо славског колача слављеник војнички хлеб-таин, или барем парче, прелива вином и њиме почасте своје саборце.

- И на савезничким лађама се умирало. И на Крфу. И на Виду, том острву смрти. Умирало се без хлеба. После се умирало са хлебом... Један веселник, који данима није видео хлеб, најзад је имао требовање за таин. Није могао ни да се радује. Ипак, узео је још једно требовање из џепа свог умрлог друга... Узео је тако два хлеба и некако додавао до своје постеље. Леглао је и умро гладан, између два хлеба. (Сећање Милунке Савић, хероине Великог рата).

Бројна су сведочења о хуманости и величини праштања српског војника који је знао да и задње парче свог следевања таина подели са заробљеним непријатељским војницима.

-Задивљен сам српским војником и тиме како он вади парче хлеба, изломи га и даје заробљеном аустроугарском војнику, за кога зна да је починио злочин. - записао је Арчибалд Рајс.

-И где ратног чуда. Српски војник се готово распакао над судбином свог заробљеника, бугарског војника. Даје му пола свог војничког хлеба. Даје му своје следевање - готово с неверицом пише Антоан Рокс, француски официр из Тулуза.

Током Великог рата, и не само њега, и хлеб је сачувао српског војника, и за њега представљао не само егзистенцијални већ и есенцијални, духовни симбол победе и мира.

Можда неоправдано заборављену причу о, у тешким ратним временима српског народа и славне историје српске војске, војничком хлебу таину, симболу моралне вертикале српског војника, на двадесетак панова са преко стотинак аутентичних фотографија, изложбом под називом „Хлеб у Великом рату“ која обилази места широм Србије, за историјски незаборав, за садашње и генерације које долазе испричао је аутор Димитрије Вујадиновић директор Балканкулт фондације и главни координатор пројекта „Хлеб културна баштина“.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Повлачење српске војске преко Албаније 1916. године

ГОЛГОТА БРАНИЛАЦА ОТАЏБИНЕ

Положај српске војске у приморју погоршавао се из дана у дан, јер од обећане и очекиване савезничке помоћи није стизало ништа

Аустроугарска војска је отпочела општи напад на Црну Гору 5. јануара 1916. године, уочи православног Божића. Црногорска војска је на појединим деловима фронта пружила врло снажан отпор надмоћнијем непријатељу. Нарочито су се истакле трупе Санџачке дивизије под командом сердара Јанка Вукотића које су у боју код Мојковца однеле победу против надмоћнијег одреда генерала Рајнела. У боју је убијено 112 и рањено 350 непријатељских војника, док су Црногорци имали 164 погинула и 280 рањених бораца. Бој код Мојковца запамћен је као херојско жртвовање Црногораца на бранику своје отаџбине и у заштитници одступања српске војске преко Црне Горе. Херцеговачки одред такође је храбро бранио своје положаје. Међутим, Ловћенски одред, којим је командовао принц Петар, није се, како је констатовао војвода Сима Поповић, честило ни бранио, тако да је Ловћен неочекивано брзо пао, кога су аустроугарске трупе заузеле 10. јануара и од тада под ногама имали и Цетиње. У међувремену, црногорска Влада је, по упутству и одобрењу краља Николе започела преговоре са представницима Аустроугарске за закључење примирја. Али пошто је Аустроугарска инсистирала на безусловној капитулацији Црне Горе, преговори су се отегли неколико дана. Најзад, краљ је са свитом, после театралног шепурења пред пратиоцима код Подгорице (узвикнуо „дајте ми коња“) напустио Црну Гору и отпутовао за Скадар а затим у Драч. Претходно је за начелника Штаба Врховне команде наименовао сердар Јанка Вукотића. Пуномоћници Владе и Врховне команде потписали су акт о капитулацији 21. јануара 1916. године, а војска је сутрадан положила оружје на Ђемовском пољу. Из састава црногорске војске издвојило се око 400 Херцеговаца – добровољаца и неколико десетина Црногораца који су кренули за српском војском у албанско приморје. Тако је црногорска војска кривцом краља Николе, који јој није допустио да крене за српском војском у повлачење, своје непобедне заставе и оружје бацила под ноге непријатељу.

Пре него је напустио Албанију и бродом прешао у Италију а затим продужио у Француску, краљ Никола је упутио телеграм руском цару Николају II у коме га је обавестио да је морао да се обрати аустроугарском цару Франци Јосифу да га замоли да буде милостив према народу Црне Горе, који је према њему увек гајио пријатељска осећања, јер – како је нагласио – Црногорци нису хтели више да се боре. Руски министар иностраних дела Сергеј Димитријевич Сазонов написао је на маргини телеграма краља Николе сарка-

ПИШЕ:
др Петар
ОПАЧИЋ

стичну опаску: „Ово ти је последња лабудова песма“.

Драматично тежак положај

Без обзира на превртљиви карактер краља Николе, због чега је према себи подгревао једну врсту анимозитета у земљи и иностранству, за Сазоновљев сарказам могло би се рећи да је одраз његове сумње у лажну тврдњу краља Николе да Црногорци више нису хтели да се боре, те да је због тога био приморан да моли аустроугарског цара за милост према његовом народу. Јер је, чак, и сам краљ Никола уверавао савезничке владе још током децембра 1915. године да Црна Гора, после слома Србије, може сама да се одржи у борби до пролећа 1916. године, ако јој савезници пошаљу помоћ у храни и муницији. Црногорске трупе које су држале положаје на северу земље, када су добиле обавештење о прекиду непријатељстава, повукле су се преко Подгорице, али су заборавиле да о свом повлачењу обавесте српски батаљон код Плава, који им је додељен као ојачање. Тек када су Срби приметили да су остали сами, кренули су за својој јединицом ка Скадру. Када су дошли у град, тамо се већ налазила аустроугарска војска. Батаљон је постројен у колону прошао главном улицом Скадра на путу ка Драчу а да га непријатељска војска није заустављала нити му је сметала да настави свој марш.

Положај српске војске у албанском приморју био је крајње драматично тежак. Повлачење преко Црне Горе и Албаније у најнеповољнијим временским условима другог је трајало, а људство се пробијало кроз тешко пролазне клисуре без хране и заклона. Северна група повлачила се у четири колоне од Пећи до Скадра маршрутом од око 300 километара у трајању од 19 до 30 дана. Средња група провела је на маршу од Ђаковице до Љеша 24 дана. Јужна група маршовала је од Призрена до Елбасана (72 километра) 18 дана. Затим је Тимочка војска код Елбасана водила вишедневне борбе против Бугара који су по-

кушали да продором у централну Албанију пресеку одступницу српској војсци на југ и у вези са напредовањем аустроугарске војске од Скадра, учествују опкољавању и заробљавању главнине српске војске. У борбама око Елбасана Тимочка војска је остала око 25 дана. Најзад, ова група је настављајући марш према Драчу наишла на отпор Италијана који су јој спречавали прилаз према Каваји и Фијерији. Командант италијанских трупа код Фијерија генерал Герини упозорио је Србе да ће, по наредби своје владе, употребити оружје да спречи њихов прелазак преко Шкумбе на југ према Тирани и Валони јер је Италија ту област прогласила својом интересном сфером страхујући да би Срби, ако се пробију на тај простор, могли да га задрже под својом контролом. Молба генерала Илије Гојковића генералу Геринију да му омогући да се састане са главним командантом италијанских трупа у Албанији генералом Фераријем, да му објасни драматичну ситуацију у којој се налазе српски регрути, остала је без одговора. Тада је генерал Гојковић упутио писмо генералу Мондезиру, шеф француске војне мисије код српске војске, у коме га је молио „да у име хуманости помогне да се невина деца (регрути), која су без оружја, спасу од смрти, истичући да ће казна стићи оне који су криви за њихову пропаст“. Интервенција генерала Мондезира није имала одјека, јер притисак савезничких влада на владу у Риму да допусти повлачење српских регрута према Валони, Италијани су одбили. Управо услед одбијања римске владе да удовољи предлогу генерала Мондезира изазвало је тешке последице, тако да је 15.000-20.000 регрута оставило своје кошти у мочварама око реке Војусе.

Путник предложио пребацавање у Солун

Прва група Срба, на челу са Владом и Врховном командом, стигла је у Скадар 6. децембра 1915. године. Од помоћи, коју су савезничке владе обећале Србима кад дођу у приморје нису нашли ама баш ништа. Сутрадан по доласку у Скадар војвода Радомир Путник је посетио председника Владе Николу Пашића и обавестио га о погоршању свога здравља и о општем стању војске. У току разговора Путник је изнео мишљење да би било најбоље да се све трупе превезу из албанског приморја, где нису обезбеђени ни најосновнији услови за одмор и реорганизацију, на неко друго место и да би најбоље било, ако се мора ићи из Албаније, да војска оде у Солун и тамо се сједини са савезницима. Но, како се његово здравствено стање јако погоршало, Путник је у исто време замолио да оде на дуже боловање, с чиме се Пашић сложио. Идућег дана Путник се обратио писмом врховном команданту регенту Александру молећи га за петомесечно одсуство и позајмицу од 25.000 динара за трошкове лечења и да му се дозволи да га прати његов лекар. Регент Александар му је одобрио тражено петомесечно боловање и у личном писму изразио му „своју благодарност за напоре и истрајност с којим сте до сада вршили поверене вам послове као начелник Штаба Врховне команде“, уз обећање да ће предложити Влади да му се одобре тражена новчана средства за лечење. Сутрадан је на седници Министарског савета одобрено 15.000 ди-

нара за трошкове лечења војводе Путника и да га у току лечења прати његов лекар др Александар Радосављевић са дневником од 15 динара и два ордонанса са дневником од по 6 динара на дан.

У тешкој ситуацији у којој се налазила војска, народна и државна узданица Србије, захтевала је да се одмах наменује нови начелник Штаба Врховне команде. Врховни командант регент Александар наименовао је за Путниковог наследника генерала Петра Бојовића. Ова промена на челу Врховне команде различито је коментарисана. Било је доста критика на рачун регента Александра да је наводно неправдано сменио прослављеног војводу Путника, те да му је укинута новчани додатак који му је припадао док је био на дужности начелника Штаба Врховне команде. Те примедбе биле су сасвим неумесне, јер је сам војвода Путник затражио петомесечно одсуство због погоршања здравља. На препоруку врховног команданта, Влада му је доделила новчану помоћ за лечење, пратњу личног лекара и двојицу ордонанса. Путник је, разуме се, примио и припадности које су му припадале према војводском чину, које су, иначе, биле релативно скромне. Новчани додатак који је припадао војводи Путнику као начелнику Штаба Врховне команде, према Уставу Србије, гасио се сваком појединцу после одласка са дужности коју је обављао и примао положајни додатак. У тако сложеним околностима у којима се нашла српска војска по доласку у албанско приморје, захтевала је да се најхитније постави нови човек на ту дужност.

Реакција војводе Живојина Мишића

Међутим, због постављања генерала Бојовића за Путниковог наследника најпре се побунио војвода Живојин Мишић, због чињенице да је Бојовић од њега био млађи и по рангу и по чину. Регент се у наименовању Бојовића заиста огрешио о устаљени ред уздизања старешина на виши положај према утврђеном рангу, али његов избор није био случајан. Бојовић се већ налазио на лицу места, близу Скадра. Осим тога Бојовић је спадао међу најбриљантније српске официре. Он је иначе уживао углед прослављеног војсковође. За његово име најтежње су везане све велике битке и по-

бедоносни исход оба балканска рата. Он је, наиме, увек говорио као бриљантан официр и најталентованији организатор у читавом официрском кору. Његово бриљантно форсирање Саве и операције у Срему 1914. године, изведене са прецизношћу каква се могла видети само на мирнодопским маневрима, сведочили су о њему као талентованом војсковођи, организатору и прегаоцу. Управо такав официр, који је иначе одлично говорио француски, најпогоднији је био за упражњено место начелника Штаба Врховне команде у тако тешким околностима које су стајале пред српском војском. Војвода Мишић, кога су такође красиле бриљантне особине великог војсковође, доживео је прекоредно уздизање Бојовића, у коме је од раније гледао свога ривала, као нову режимску увреду, па је, у љутњи, позвао начелника армијског санитета да му изда потврду о боловању, а затим је предао дужност команданта армије команданту Дунавске дивизије другог позива, пуковнику Милошу Васићу и, са супругом Лујзом, преко Медуге отпутовао сутрадан, 14. јануара, у Италију, одакле је нешто касније отишао у Француску, не обавештавајући никога о свом путовању и одсуству.

Регент Александар уз своју војску

Положај српске војске у Приморју погоршавао се из дана у дан, јер од обећане и очекиване савезничке помоћи није стизало ништа. Ситуација се нарочито погоршала због непријатељског става италијанске владе и војске према Србима, што је побудило француску владу да упуту у Медову једну торпиљерку да превезе врховног команданта српске војске регента Александра, који је у Скадру био подвргнут тешкој операцији, да га превезе у Италију или Шпанију на лечење. Здравствено стање регента Александра заиста је било тешко јер неко време није могао ни да иде пешке нити да јаше на коњу, већ су га војници носили на носилима. Он је ипак одбио понуду француске војне мисије генерала Мондерира да напусти своју војску, и изјавио: „Ја ћу овде остати да пратим укрцавање трупа и избеглица. И кад последњи мој војник буде укрцан, онда ће доћи ред и на мене. Тада ћу се ја кренути – пре не! Ја ћу бити последњи који напушта отаџбину“. Због тешке ситуације у којој се налазила

српска војска, Никола Пашић је већ 11. децембра званично затражио да се, према сугестији војводе Путника, сва војска најхитније евакуише из Албаније у Солун, али су савезници изјавили да нису у могућности да обезбеде средства за њено транспортовање изван Албаније.ђ

Под изговором да због мале дубине мора испред северних албанских лука (Драч, Медова) и угрожености од аустријских подморница, Енглези су предложили да Срби предузму покрет копном у правцу Валоне, где је било лакше организовати њихово снабдевање преко великог валонског пристаништа. Пошто је требало, дакле, да изнемогле трупе из околине Скадра преваље преко 200 км пешке кроз мочварне и беспутне пределе, Срби су се успротивили овом предлогу. Али како је средином месеца дошло до даљег погоршања ситуације због капитулације црногорске војске и продора аустроугарских трупа у правцу Скадра и бугарских трупа према Елбасану, српска влада и Врховна команда су 18. децембра дале сагласност да се војска упуту у јужну Албанију, али морем. Међутим, Италија, која је раније требало да се ангажује у снабдевању Срба преко северних албанских лука, сада је у договору са Великом Британијом, предложила да српске трупе одмаршују у област Валоне ради веће безбедности конвоја за снабдевање, па је „одбила да учествује у упућивању одреда за заштиту правца повлачења ако Срби буду ишли сувим“ и „изјавила да не може да обезбеди њихов транспорт морем, чак ни делимично, од Медуге до Валоне“, а затим се најенергичније успротивила да се Срби приближе Валони на 80 км, где је почињала њихова интересна зона, страхујући да би улазак Срба у ту област, коју су означили као своју интересну сферу, угрозила њихове позиције у Албанији. Такав став Италије претио је катастрофалним последицама по српску војску, будући да су Италијани, према француско-енглеско-италијанском споразуму од 10. маја 1915, имали главну команду над поморским операцијама у Јадранском мору.

Телеграм Цару Николају

У таквим околностима регент Александар обратио се 16. децембра руском цару Николају II и упознао га да, услед небриге савезника, српској војсци прети најстрашнији свршетак. У свом телеграму регент Александар је нагласио да српску војску, после језивог повлачења преко албанских и црногорских планина, на Приморју није дочекало ништа од онога што је обећано од стране савезника, молећи за његову интервенцију да се војска „спаси од сигурне смрти“ и да се бродовима превезе на „безбедно место недалеко од граница Србије (најближе у околину Солуна)“. Телеграм се завршава следећим речима: „Ја се надам, да ће овај мој апел наићи код В. И. Величанства, који се увек очински старао за Српски Народ и да ће интервенисати код Савезника, да спасе српску војску од катастрофе, коју није заслужила, а која предстоји“.

Једна од колона наше војске приликом повлачења преко Албаније

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Болести хладних дана **НАЗЕБ И ГРИП**

Најчешће компликације од грипа су запаљење плућа, средњег уха и синуса. Зато је веома значајна заштита која подразумева: избегавање великих скупова и дужег боравка у затвореним просторима, редовно проветравање просторија, сушење влажне одеће и обуће и њихова промена, калоричну исхрану са доста течности (топли напаци, као и код назеба) и уношење у организам витамина Ц. Најважнија заштита је благовремена вакцинација

Назеб је акутно запаљење горњих дисајних органа (синуса, носа, ждрела, грла) које је најчешће заразно и вирусног је порекла. Већи број научника бавио се проблемом назеба (Крусе, Андревјес, Буркеј, Смиле и други). Они су доказали вирусно порекло оболења, на које се може надовезати бактеријска инфекција или грип.

Излагање расхлађивању (прехлади) убрзано слаби отпорност организма, на шта се надовезује вирус кијавице или грипа који утиру пут продору бактерија у мукозне органе горњих дисајних путева, што може довести до гнојних упала.

Расхлађивање је, заправо, главно оболење у току хладних месеци. Хлађење површине тела изазива вазоконстрикцију (стежање - сужавање) крвних судова у органима горњег респираторног тракта. На тај начин смањује се локална отпорност према инфекцији, па је кијавица последица излагања хладноћи. Најинтензивнија реакција одиграва се у носним шупљинама, где се ствара врло много секреције, у почетку слузава, а касније и са примесом гноја.

Са епидемиолошког аспекта, кијавица је веома заразна, нарочито у затвореним просторима. Преноси се са болесника на здраву особу директним капљичним инфекцијом. Осетљивост на кијавицу је универзална, па нема практичног начина у ограничавању ширења кијавице у уобичајеним условима градског живота.

Почетак кијавице обично је доста нагао, са наглашеним симптомима. Поред симптома неретко се јавља и блокада Еустахијеве тубе, што изазива нелагодност у ушима и доводи до слабије чујности.

Лечење је проблематично јер до сада није пронађен ни један лек који би био ефикасан против вируса кијавице. Вероватно зато што је изазивану многобројне врсте вируса, па се лечење своди на општи режим, на олакшање симптома и откривање компликација. Значајна је једнократна употреба марамица (што важи и за грип) да се вирус не би „шетао“ између цепа и дисајних органа. Лечење спровести

Чај треба пити и превентивно и током лечења

лежањем у постелји са доста топлих чајева.

Акутно инфективно оболење дисајних органа, изазвано вирусима и врло контагиозно (преношљиво), познато је као грип. Изазвано је различитим типовима вируса А, Б и Ц са више подтипова. Оболење изазвано било којим типом, шири се веома брзо, пошто се преноси аерогеним путем (капљицама) и директним контактом. Извор заразе су искључиво оболели од грипа.

Инкубација (време од продирања клица у организам до првих знакова оболења) је веома кратка и износи један до три дана.

Почетак оболења је нагао у виду језе, дрхтавице, повишене температуре праћене боловима у мишићима, зглобовима и очима. Прати га и храпав кашаљ са заптивеним носом. Оболели се осећа мрзовољно и изломљено уз губитак апетита.

Најчешће компликације су запаљење плућа, средњег уха и синуса. Зато је веома значајна заштита која подразумева: избегавање великих скупова и дужег боравка у затвореним просторима, редовно проветравање просторија, сушење влажне одеће и обуће и њихова промена, калоричну исхрану са доста течности (топли напаци, као и код назеба) и уношење у организам витамина Ц. Најважнија заштита је благовремена вакцинација.

Назеб је најчешће вирусног порекла

Многи избегавају вакцинацију, не схватајући да се од грипа много више умире него од свих несрећа које се догоде у свету. Бесплатну вакцину добиће све особе старије од 65 година, срчани, плућни, бубрежни и ендокринолошки болесници.

Вакцинација против грипа је веома важна, поготово за наведене хроничне болеснике, јер ублажава компликације, које се могу јавити. Ефикасност вакцинације је изнад 80 одсто, а имунитет траје од шест до осам месеци. Вакцинацију треба урадити пре појаве епидемије грипа, јер са појавом епидемије не гарантује се ефикасност вакцинације.

Лечење грипа поверити лекару, а ни у ком случају не узимати антибиотике на своју руку.

ПОВОЉНИ ПРЕГЛЕДИ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Специјалистичка неуропсихијатријска ординација

ДР ЗЕЧЕВИЋ,
Војводе Миленка 13.

Заказивање на телефоне:
011/361-6221 и 064/26 79 100.

Сајт: www.drzecevic.rs.

И-мејл: ordinacija@drzecevic.rs

Др мед. Миливоје Зечевић,
специјалиста неуропсихијатрије,
са вишегодишњим искуством на
Војномедицинској академији,
посебно повољне услове
обезбедио је за војне пензионере
и чланове њихових породица.

Симптом	Учесталост
Кашаљ	Често
Болови у грлу	Често
Зачепљен нос	Често
Цурење из носа	Често
Шмрцање	Често
Ринитис	Често
Вртоглавица	Понекад
Умор	Понекад
Бол у мишићима	Понекад
Главобоља	Ретко
Грозница	Ретко

Рхиновирус изазива 80% инфекција горњих дисајних путева, али узрочници могу бити и цоронавирус, аденовирус, (пара)инфлуенза вирус

Најчешћи начин преноса је самоинкулацијом у нос или очи после контакта са зараженом особом.

ПРЕВЕНЦИЈА

Правилно и често прање руку је најбољи начин да се смањи преношење вируса, а нарочито после кијања, кашљања или контакта са неким или нечим што може бити контаминирано.

Превентивно делују и редовно вежбање, антиоксиданси (витамин А, витамин Ц, витамин Е, селен, екстракт семена грожђа), биофлавоноиди (из воћа), црно вино, високе дозе витамина Ц и бели лук или суплементи белог лука. Према резултатима једне британске студије, пацијенти који су узимали бели лук имали су 70 одсто мање грипа и трајање је било 80 одсто краће.

Болно, црвено грло, упала грла - прополис (капи, спреј за грло, пастиле), чај жалфије за испирање, спрејеви за грло на бази комбинација прополиса и антисептичног лековитог биља - жалфије, нана, еукалиптуса, матичњака.

Запушен нос, секрет из носа - инхалације (у врелу воду се капне пар капи етарског уља еукалиптуса, бор, кедар, тимијан или др), прополис спреј за нос, раствор морске воде

Грозница, температуре - чај од зове, хајдучка трава, нана, кора врбе (за температуру), чај од шипка (за надокнаду витамина)

Против упала - бели лук, прополис

Природни имуностимулатори - ехинацеа, цинк, прополис

Невероватан начин за преживљавање можданог удара

ИГЛА КАО ЛЕК

Када дође до možданог удара, игла може спасити живот пацијента. Ова метода потиче од кинеског професора који каже да сви треба да имају иглу у кући. У питању је невероватан и неконвенционалан начин да се помогне човеку да преживи možдани удар.

Када дође до možданог удара, капилари мозга постепено пуцају. Ево шта можете урадити како бисте сачували нечији живот!

Будите мирни. Без обзира на то где је пацијент, не померајте га, јер ако преместите пацијента, капилари у мозгу ће пући и доћи ће до крварења у мозгу! Било би најбоље да при руци имате иглу која се користи за давање инекција, али и шиваћа игла може да послужи. Пређите пламеном упалача преко игле како бисте је стерилисали, а потом убодите врхове свих 10 прстију. Убоди треба да буду на јагодицама прстију, неколико милиметара од нокта. Убодите место толико да се крв појави. Ако крв не почне да капље, стисните прст како бисте подтакли проток крви.

Када свих 10 прстију почну да крваре, причекајте неколико минута, видећете да ће се пацијент опоравити!

Ако су уста пацијента искривљена, масирајте уши док не постану црвене. Затим убодите иглом у меки део оба уха, истисните две капи крви из сваког уха.

Неколико минута касније, уста више неће бити искривљена.

Причекајте да се стање пацијента нормализира, а затим га одвезите у болницу.

Ова метода спасавања од možданог удара је део традиционалне кинеске медицине, а у пракси се показао као веома успешна.

Проверено помаже људима да преживе možдани удар.

Кутак за даме

КАКО САЧУВАТИ ЛИНИЈУ

Уживајте у
празничним
ћаконијама, без
страха да ћете се
угојити

Када идете у посету пријатељима, држите се даље од стола. Избегавајте пецива и храну пржену у дубоком уљу и ограничите се у јелу. Овај период је велико искушење за стомак, после новогодишње трепезе, следе укусни посни специјалитети за Бадњи дан и вече, затим гозба за Божић, па српска Нова година... У овом периоду је и неколико крсних слава, што додатно „отежава“ ситуацију. Нутриционисти предлажу трикове, који ће омогућити да уживате у ћаконијама, а да се не угојите.

Када идете у посету пријатељима, држите се даље од стола. Избегавајте пецива и

храну пржену у дубоком уљу и ограничите се у јелу. На пример, поједите три канапеа уживајући потпуно у њима, уместо седам на брзину. За време славског ручка или вечере немојте да се устручавате, али након тога ништа не грицајте. Кад припремате празнична јела код куће, бирајте мање калоричне замене попут лајт мајонеза и павлаке са мањим процентом масти. Пијте много воде, на сваки гутљај вина иду три гутљаја воде. Када нисте жедни, пијете мање алкохола. Сигурна метода да сачувате линију је да носите уске ствари, у којима ћете се осећати привлачно, али мање комотно. Тунике, широке хаљине, врећасте џемпери и тренерке наводе да једете више јер не осећате како каиш стеже око пуног стомака.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Милен Чуљић

Година XIII ■ Број 143 ■ Децембар 2015.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња, Ранко
Бабић, Будимир М. Попадић, Никола
Оташ, Душан Старчевић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Жељко Будимски (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Тираж: 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте прима понедељком, средом и четвртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***Весовић Н. Мирјана** у Београду, Ул. Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-15 часова и у Крагујевцу – Ул. Светозара Марковића бр. 19, средом од 15-18 часова.

Телефони: 063/8446-900 и 064/413-148

За потребе војних пензионера ови адвокати обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Гордана Бучевац Стефановић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редослед адвоката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

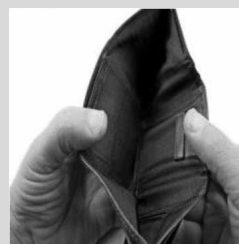
Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почести,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Шкртица и кртица одлично
знају своје пролазе мраком,
али беже од мотике.*

*Најбољи пецароши увек
имају глисте, и за сваки
случај – варалицу.*

*Када се уморила од
продавања риве, почела је
да пеца, и жари.*

*Петало се извалило, а
кокошке кљуцају око њега и
носе му јаја.*

*Жестоко је понављала:
Волим те, волим те, волим
и ударала бичем.*

*У кревету ме жуља често
нечија туђа пета, па
шеста, па седма...*

Милорад Д. Бубања,
вој. сл. у пензији

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматолошка ординација „Президент М“, Звездара, Михаила Булгакова (бивша Душана Петровића Шанета) 46, са тимом искусних стручњака, војним пензионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматолошки преглед, консултација и стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге (протезе, пломбе, надogradње и друго), уз значајне финансијске погодности – плаћање на рате или са попустом, у зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све стоматолошке услуге брзо, квалитетно и повољно.**

Телефони за контакт и информације: **011/342-7481, 063/214-800, 064/135-1487.**